

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,
legjobbnak ismert arczsépitő a világon.

Ezen arczréme a legnépszerűbb idő alatt elkövetett az arczról minden bőrtisztítástól, u. m. azeplő, pócsena, mészecse stb. s azt hófehérre és üdév teszi. Teljesen ártalmatlan. **Egy téglát 70 kr., két téglát 120 kr., három téglát 180 kr. — Királynő-hőgyűző** fehér, rózsás és críme színben 1 doboz 70 krajczár. Szélesség: 7731 déli forrártár.

Temesváry József
Angyal-gyógyszerész
Zombor, Jókai-tér 2.
Budapest Török József-gyógy-szerlárában, Király-utca 12. sz.

PALAIS ROYAL
a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAI SÁNDOR perzsa eszász,
spanyol kir. udvari szállító 7777

Budapest, Koronaherczeg-utca 8. sz.

a következő ezikeket gyári árban ajánlja:

Nászajándékok, chinai ezüst-árak, finom bronze-árak, disz-órák, gyémántutáztatat ékszeres valódi fogl., valódi párisi legezók, bőrdíszmü-árak, ezüstbotok, bőrövek (gürtl), szalag, bársony, arany és fémövek.

Zürich világhírű
seljemenkelméit

a legújabb, legmodernebb minőségben, fekete, fehér és a legváltozatosabb színes mintákban kaphatja ön igazi gyári áron porto és vámmentesen egyenesen házhoz szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Min-ták postafordultával.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
seljemenkeme-gyárak szövetsége Zürich. 7784

Elhizottság,
csusz, köszvény, gyomorhaj, ideg-, bőr- és női-betegségek biztosan és gyorsan gyógyíthatók villamos fényfürdő, vizkúra, napfürdő és svéd gyógygimnasztika segítségével Dr. PALÓCZ IGÁNCZ gyógyintézetében (rendelő-intézet) Budapest, IX., Vármház-körut 7. Rendelés: délelőtt 10-12, délután 3-5 óráig. 7770

LOHSE világhírű különlegességei
a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.
Hatvan év óta fölmulha-tatlan mint legkitünőbb bőrviz a tökéletes ifjú üdőség megtartására, valamint a nyári szeplő, napcsütés, pirosság, sárga foltok és az arcz minden tisztáltságának biztos elkövetésére fehérbőrt és rózsaszínben szőkőknak, sárgában barnáknak. **LOHSE lilimtej-szappan** csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkitünőbb tolette-szappan, árja 60 kr., rózsaszín 1 frt. Gyártmányaim vásárlásánál méltosnak mindig figyelnem a cségre: **GUSTAV LOHSE** 45 Jägerstr. 48 Berlin. udvari állatszerés.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-tárában és jobb állatszer-üzleteiben. 7497

Kwizda Fluidja
A kigyó védjeggyel.

Régi jóhírű diastikus c. ametikus szer (bedőrselőre) az emberi test izmai-nak és inainak erősi-tésére.

30 tiszteleti és előismerő okmány.

Turista-fluid.
Erdmünyesen használva turisták, kerekpárosok és lovaglókat által nagyobb túrák utáni erősi-tésre és erőtújításra.

1/2 palaczk ára 1 frt.
1/2 palaczk ára 60 kr.

Csak a fenti védjeggyel a valódi. — Kapható minden gyógyszer-árban. — Forrártár: **Kreisapothek, Kornenburg (Bécs mellett).** A név, a csomagolás törvényesen védett. 7639

PHOTOZINKOGRAFIA
a legjobb Képzőművészeti **GLICHÉT** mindennemű **BUDAPEST** Szentkirályi-utca 10.

Anyák!
Mielőtt gyermek-kocsi vevnének, tekintsenek meg, vagy hozassanak maguknak ingyen és bérmentve egy képes árjegyzéket az én higiénikus, lakócsere és úlére átváltoztatható kocsiimról, a melyeknek belső felszerelése levelelhető és mosható. 7694

BAUMANN L.
szabadalom-tulajdonos
Bécs, VI. 2. Millergasse 6.

Értékelen utána-tol vásárlás előtt óvakodni kell. Csak akkor valódi, ha az itt látható védjegy a kocsi-férrébe be van ágyazva.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb égyesves **SAVANYU-KÚT**

A Magyar Asphalt részvény-társaság
Budapest, Andrassy-út 30.
elvállalja jótállás mellett legolcsóbban asphalt-burkolatokat fektetését és 7634 nedves lakások, pinczék, stb., gyökeres szárazzártételét. Telefon.

FÖLDESY L.
puskaműves
BUDAPEST, Muzeum-körut 3. sz.

Kétesőví Lefauchaux vadászfegyver 15 frt, kétesőví Lancaester hosszú kulcsossal 18 frt 50 kr, kétesőví Lancaester kakas közötti kulcs 23 frt 50 kr, kétesőví Lancaester kakas közötti kulcsossal, pa kőszeg damaszt csővel 34 frt, kétesőví Lancaester Pioper-féle finom pa k szeg damaszt csővel 45 frt, Greener rendszerű kétesőví Lancaester finom damaszt csővel 55 frt. — Régi fegyverek újakkal kicserélhetők. — Az összes vadászokk, fegyverek és revolverekről szóló illusztrált árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldöm. 7774

SIÓFOK-FÜRDŐ
a Balaton mentén.
A „Siófok” Balaton fürdő részvénytársaság szállodáinak szobái a társaság siófoki irodájában előjegyezhetők.
Három modern berendezésű szálloda.
A „Központi” szállodában szobák 120-150 forint időny-áron kaphatók.

SIÓFOK-FÜRDŐTELEP
Magyarország leglátogatottabb fürdőhelyei sorába emelték.
Uri ellátás. — Csobakozás, lovaglő és kerékpár-pálya, lawn tennis, hang-versenyek, táncestélyek, hatona- és csigányzene, bel- és külföldi min-dennemű hírlapok stb., stb. — Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.
7724 „Siófok” Balaton fürdő részvénytársaság igazgatósága.

WOTTITZ MANFRÉD
REPRODUKÁLO-MŰINTÉZET
PHOTO-CZINKOGRAFIA
DIRECT ANCOL RENDSZER
SZERINT-ELJÁRÁS
BÉCS, VIII. Bez. Josefstadtstrasse 48
VII. BUDAPEST
47. AKACZFA-UTCZA 47.
LIGÉK: AUTOTYPIA
PHOTYPYPIA
CHEMICRRAFIA

Szépség és egészség.
Kinek van szeptója?
Kinek van szeptója? vagy bármilyen, vagy pattanás az arcon? Az teljes biztonsággal fordulhat annak elől-tetésére végett a világhírű **Serail arczenedőshöz,** mely nemcsak elköveti mindenféle bőrtisztítást, hanem az arcz bőrt vakító fe-hérré, tisztává és üdév teszi. 1 téglát 70 kr. Arczpor hozás 3 szalabon 70 kr. Postán franko küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozás 1 ár. 30 kr.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: Török József-gyógy-szerlárában. 7489

31. SZÁM. 1898. BUDAPEST, JULIUS 31. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5. — nyolcfrt félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postaiak megátarozott viteldij is eszotlanlag

RUSCHEK ANTAL.
Huszonöt év óta buzgólkodik Ruschek Antal, Győr-Nádorváros most már ezüst-misé esperes-plébános, egyháza, me-gyéje, szülővárosa, a jótékony-ság, az irodalom és művészet ügyeinek szolgálatában. Munkás-sága nem zajos, de mindenben áldásos, annyira, hogy most, mikor minden szerénysége mellett sem hárihthatta el huszonöt éves papságának megünneplését, s midőn ez alkalomból ezüst-hajjal, de fiatalosan viruló arccal ezüst-miséjét tartja, Győr város közönsége felekezeti-különbőség nélkül köréje sereglik, hogy tiszteletben és szeretetben fizesse neki vissza azt a sok jót s kifogyhatatlan előzékenységet, a mit e nagy buzgalmú egyházi férfiú mindenki iránt tanusit mindenkor.

püspök s első miséjét rá következő vasárnap tartotta ugyancsak a győr-nádorvárosi templomban. Abban az évben kolera-járvány pusztított Győrmegeyében is, s a fiatal pap Nádorvárosban, majd különböző más községekben egész önfeláldozással látogatta és vigasztalta a járvány szerencsétlen áldozatait. 1874-ben Győrött káplán lett s innen azóta nem is távozott többé. 1875-től 1879-ig székesegyházi hitszónok volt; majd győr-szigeti plébános-sá neveztek ki, mely plébánián 1894 márczius 15-ig működött s országos hírnévre emelkedett. 1894-ben meg-ürülvén a nádorvárosi plébánia, Győr városa,

mint kegyúr, Ruscheket választotta meg ez állásra. Ugyanezok püspökétől az esperesi piros övet, 1896-ban pedig a királytól a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. Huszonöt éves papi működése alatt minden egyházi ügyre buzgón és tapintatosan kiterjesztette figyelmét. A nádorvárosi templomot díszesen megújította, hiveinek egyháziasságát és hitbeli buzgóságát fölélnkítette, s nagyra nevelte. Kiváló eszköze volt a vallásosság ápolásában szóközi tehetsége, melylyel egészen elragadja hallgatóságát. Szónoki hire messze túlterjedt a nádorvárosi plébánián, különösen azon országos figyelmet keltett szentbeszéd révén, melyet az ujjáalkotott Mátyás-templomban, mint első Szent-István napi beszédét tartott a hercegprímás megbízásából. Egyházi beszédeinek nagy része nyomtatásban is megjelent. Egyik bőjti beszéd-ciklusa „Be-tegségünk — Orvosságunk” ezim alatt, tíz hó alatt két kiadást ért.

Igen szép vonása papi jellem-nek, hogy bár saját egyházának legelkessebb híve, a közéletben folyton a békés együttélésnek volt az apostola. Így Győr-Szigeten, hol 3000 róm. katolikussal néhány száz evangélikus és református, továbbá 1500 izraelita lakos él együtt, a vallási békét mindenkor fentartotta, úgy, hogy a községből távozotak a hives valláskülönbőség nélkül együtt lepték meg egy díszes emléktárggyal. A mint Győr-Szigeten papi gondjai közé tartozott a zárdai kórház igazgatása, úgy Nádorvárosban is az igazgatása alatt álló zárdai leányarházat nagy terjedelmű újabb épület-részszel nagyobbította, s e leányarházat, mint Győr város elhagyott ár-váinak menedék-helyét, minden módon fejleszteni törekszik. Igen nevezetes új részt eszolt ehhez: a bének intézetét, legutóbb pedig az elhagyott vagy elszegé-nyedett nők otthonát. Tizenöt évig volt a győr-székes-

RUSCHEK ANTAL.

egyházi kerület jegyzője, mely állásától megváltakor, midőn 1894-ben esperessé neveztetett ki, a kerületi paptársak aranytollal tisztelték meg.

Iskolai téren szerzett érdemei összefüggésben vannak egyházi működésével. Mikor a győrszigeti plébániától távozva, az ottani állami fiúiskola gondnoksági elnöki tisztéről lemondott, a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerését vitte magával.

A kath. legényegyletnek húsz éve elnöke, az egylet által fentartott iparos-rajziskolának ő a megteremtője, a győrvidéki tanító-egyletnek tiszteletbeli tagja.

A közügyekben s a politikai téren is tevékeny részt vesz, mint Győr város törvényhatósági bizottsági tagja. E tekintetben való magatartását higgadság, tapintatosság és bölös mérséklet jellemzi. Meg vannak a maga határozott elvei, de őszintén tudja is, akarja is tisztelni mások elveit, mert nem a személyes felülkerekedés, hanem a közjó érdeke lebeg előtte mindig. Ezen gondolkodásának és tiszta hazafias érzelmeinek hangja szólal meg abban az egyházi beszédekben is, melyet 1893-ban az egyházpolitikai harszok idején Budavárában mondott Szent István napján.

Társadalmi téren költséges összetartó kapcsolatok a rokon elemek közt úgy is, mint híres vendégszerető házigazda, úgy is, mint a közjó és közművelődés ügyének fáradszóró apostola, a kit élénk, gazdag szelleme s nagy műveltsége mindenütt vezérlő, irányító szerepre képesít. Külföldi tudós, író, vagy művész nem fordulhat meg Győr városában a nélkül, hogy Ruschek Antallal meg ne ismerkednék.

A jótékony egyesületeknek általában pártolója, támogatója; irodalmi és művészeti mozgalmaknál Győrben vezérszerepet visz és sikerök érdekében áldozatokra is kész. Ott-honában is az irodalom és művészet alkotásainak egész kis becses gyűjteménye környezi.

Az irodalomnak, mint már említettük, 30 év óta maga is buzgó munkása. Tollát majdnem kizárólag egyházi szellemű és czélú munkák alkotására, különösen pedig egyházi beszédek írására szenteli, melyeknek úgy zamatos magyarságú irályával, mint szép előadásával a szószéken is igazi mestere. Önállóan megjelent műveinek száma 26; ezeken kívül számos föl-olvasása, tanulmánya, értekezése és egyéb cikkek jelent meg koronként lapokban és folyóiratokban, többek közt a «Vasárnapi Ujság» hasábjain is. Tevékeny részt vesz a legnagyobb kath. irodalmi intézet, a Szent-István-Társulat ügyeiben, mint vidéki igazgató-választmányi tag s mint a társaság tudományos és irodalmi osztályának tagja, mely minőségében sűrűn érintkezik a fővárosi tudományos és irodalmi körökkel. A külföldi egyházi írókkal is összeköttetésben áll. Egyebek közt ő is szerkesztő munkatársa annak a vállalatnak, mely «Korunk» katolikus egyháza és annak szolgáló irásban és képen» czimvel minden művelt nyelven meg fog jelenni s melyet Ruschekkel együtt tizenegy hírneves (olasz, német, angol, francia) egyházi író szerkeszt.

Ime ez a jeles egyházi férfiú az, a kinek tiszteletre a győriek a jelen július hó 30-án örömmel rendeznek, elismerésül azoknak az egyházi és polgári érdemeknek, melyekkel Ruschek Antal már egy negyedszázad óta tűndöklik s melyeket bizonyára még számos újjakkal fog gyarapítani.

ALKONY.

Jó az alkony, nő az árnyék,
Ide s tova rád sötétül,
Mi sem marad meg a napnak
Se fényiből, se hevéből.

Sötét is lesz, nyirkos is lesz,
Köd nehezül a mellekre,
Valami kis enyhe zuga,
Bármí szűkös, menekdj be.

Viaszgyertyát gyújt az egyik,
A másik gyújt mécsvilágot,
De a napot, de az eget,
Igy se, úgy se már nem látod.

Csak az óra szavát halod,
Perczről-perczre hogy jelenti:
Közeleg az éjféli immár,
Föl nem tartja semmi, senki.

És minden percz mintha egy-egy
Részét szakítva ki belőled,
S minden percz, mintha sírodra
Hajítva egy darab földet.

Óh nem is az a legszörnyűbb,
Az a sötét ismeretlen,
De számlálni jötte perczét,
Várni, félni tehetetlen!

Incze László.

A NAP.

Elmélkedem, gondolkozom,
Órákon át kiesiny szobámba,
Mialatt fényt hullat reám
S emésztí életét a lámpa.

E fényt a nap adá neki,
Mely immár nem lobog az égen,
A nap, mely jót tesz akkor is,
Mikor leszáljt pihenni régen.

Lelkemnek tiszta lángjai,
Ha én már pihenőre szálltam:
Fogtok-e ti ragyogni majd?
Tüliéletek-e hamvadásom?

S mint napsugárt a lámpafény
Szobámban új életre kelti:
Poromból, a halál után,
Fog-e új élet fénye kelni?

Lesz-e egy-egy rokonkebel,
Kire e fény hint hi világot?
Ki megtalálja benne majd
És üdvözi a — napvilágot? . . .

Fehér Géza.

JÁNOS REGÉNYE.

Elbeszélés.

Irta Pásztor.

Jánost mint árva fiút szedte fel valahol Tüdő uram — szintén János, — atyamestere az *-i csizmadia-czélnek.

Akkoriban még boldog világ volt. A külföldi nagyipar még nem jelentkezett hazánkban, bor, búza termelt bőven, hát mi nagy dolog lehetett egy árva víz, kenyér, meg egy kis krumpli- vagy bablevesen fölnevelni? Sőt nagyon is kifizette magát ez a jótette Tüdő uramnak, midőn a szegény, útfélen felszedett gyermek napról-napra ügyesebb lett.

Eleinte néhány évig dajkálta Ágneskét s a még utóbb jelentkező Tüdő-csemetéket. Majd később megtanult csirizt kavarni, dratvát sodorni, majd tiz-tizenkét éves korában befogódott inasnak.

Igy múltak az évek, mialatt a kis Ágnes észrevétlenül eladódva fejlődött, még pedig milyenne! Az egész kis város népsége megbámulta vasárnaponként, mikor a templomba ment és János, a ki már régebben első legénynek nevezkedett, tiszteletteljes távolból követte.

Két nagy hibája volt Jánosnak: a szerénység és szegénylenség. Oda adta volna Ágnesért életét, de csak titokban vagy messziről, mert egy idő óta reá sem mert nézni. Mikor nem látta senki, megsimogatta a székét, a melyen Ágnes szokott ülni, megcsókolta a párnát, a melyen Ágnes rózsás arca pihent és szíve táját megszurkálta azzal a tüvel, melylyel a kedves leány varrogatott.

Nyáron már hajnalok hajnalán friss virágot csempészett Ágnes asztalkájára, mikor még mindenki aludt a háznál. Lopva tekintgetett be és démonilag mosolygott sugar bajusza alatt, midőn Ágnes és a szülők találgatták, hogy ugyan ki hozhatta ezeket a virágokat?

És dolgozott János annyit, mintha három dolgozott volna. Ágnesért tette. Nem is volt az egész városban olyan híres műhely, mint az övék. Tüdő uramnak különösen jól ment dolga, és bár eddig sem volt szegény, de most már napról-napra tollasodott. Majd ezen, majd amazon a hegyen vett meg egy darab szőlőt.

Az ilyen boldog háznál hogyné rajongának körül az eladót, a ki szép, — de kiválték még hozzá gazdag is.

És János dolgozott, rá sem hederített az udvarlók seregére. Néha nagyon kezdett ugyan mellében valami dörömbölni, ajkai kiszáradtak, de ő túlkialtotta énekével szíve larmáját, ajkának szárazságát pedig könnyen segített egy pohár hideg víz.

Tüdő uram szerfölött méltányolta János szorgalmát és azt a hasznót, melyet neki hajtott, de borzadva gondolt ama pillanatra, melyen netalán ez a senkifia elő merne állani szíve tükével. Mert hisz csak a vak nem látta szegény Jánosnak emésztő nagy szerelmét.

Azonban hiába rémüldözött Tüdő uram. Jánosnak még álmában sem jutott észbe eféle merénylet. Nagyon jól tudta és érezte, hogy ő csak egy senkifia. Ő csak élt, mert Ágnes élt; ő csak dolgozott, hogy Ágnesnek legyen minden bőven.

Nem volt szép férfi, de csunya sem; szemében valami különös fény égett, mely meglepte azt, a ki hirtelen reá tekintett: de Ágnes már megszokta, észre sem vette azt a fényt, a mely miatta gyúlt ki. Úgy tetszett Ágnesnek, mintha János testvére lenne: szerette, de távol volt tőle, hogy arra gondoljon, mintha János a testvéri szeretetnél többet is érdemelne.

Ágnes közeledett huszadik évéhez, János betöltötte a harminczat. Volt Isten-áldás: bő aratás, bő szüret. *-i városkában a hetivásárok oly népesek voltak, mint már régen nem. A csizmák, e sorba felfűzött fekete varjak, csapatostól tüntek el a rudakról. Volt jövedelme a népnek, pénzben úszott az ipar.

Igy történt azután, hogy Kovács Gáspár uram jó módban érezvén magát: eltölte, hogy fiát megházasítja. Kire esett volna első sorban a választás, mint Tüdő Ágnesre, a gyönyörűséges leányzóra, az ékesen nyiladozó virág-bimbóra?

Nem is tévovázott soká Kovács Gáspár uram; magára kapta ezüst gombos, ezerszeresen ki-teremtettézet bekecsét s fiát is ünneplőbe bújtatva, ott termettek Tüdőéknél leányt kérni.

Szegény János alighanem sejtette, hogy mi járhatban vannak, — kegyetlenül kalapált és énekelte torkaszakadtából. De Tüdő és Kovács figyelemre se méltatták ezt a János részéről jövő tiltakozást. Megkötötték az alkut. Ágnes is beleegyezett, hogy a nagy farsang elején megtartsák a lakodalmat.

Ezután Kovács Józsi, a völegény majd mindennapos volt a háznál, a miért is Jánost alig lehetett a műhelyből kiesalni. Az fájt neki legjobban, hogy már virágot sem hordhat hajnalonként Ágnesnek, — hisz azok már mind elszáradtak.

Hát az ő szíve?
Bárcsak az fagyott volna meg!
Oh, az ember sokat elbir!

És János huzrolá tovább hősiég életének keserveit.

Gondolta, hogy az Isten-házában megkönynyebbul.

Szorgalmasan kezdett járni a hajnali misékre és imádkozott, imádkozott. Észre sem vette, hogy vége a misének, míg a harangozó meg nem szólította, hogy menjen már haza, mert be akarja csukni a templomot.

Othon alig evett valamit. Éjszaka pedig sirt, csak sirt titokban hajnali harangszóig.

Tüdők látták ugyan, hogy János nem a legjobb egészségre örvend, de azért a világról sem kérdezték volna: mi baja? Tudták ők azt nagyon jól. De különben meg nagyon is el voltak foglalva Ágnes kelengyéjével.

Egyszerre csak megérkezett a nagy farsang... Csengett-bongott az utca a lakodalmas népektől, — Jánost pedig most már a hajnali misék sem vigasztalták.

Kitűzték Ágnes esküvőjének a napját. János előtt ez a szomorú határidő nem maradhatott titokban. Mikor megtudta, befordult Tüdő uramhoz egy szóra.

— Mester uram! — így kezdé — az isten áldja meg, a mért fölnevelt s hogy embert csinált belőlem. Igyekeztem eddig meghálálni minden tőlem kitelhető módon; de maga tudja legjobban, hogy a mester-embernek tapasztalatra nagyon szüksége. A lakodalmom után azonnal elmegyek vándorolni. Különben is fölösleges volnék én már itt, a mikor itt lesz helyettem a vő.

— Ugyan János, mit gondolsz? miért mennél el? — biztatta Tüdő uram. — Látod a lánynak férjhez kell menni, csak nem maradhat örökösen pártában.

— Már én csak elmegyek! — hebegte János és kitántorgott az ajtón.

Tüdő uramnak egy pár fényes könnyesepp gondult végig az arczán és sohajtva kiáltotta a taná:

— Hát csak menj fiam, meg nem kötözhettek!

Megtörtént az Ágnes lakodalma. Reggel felé az utolsó vendég is elment, utánok a czigányok s a bögös behúta a kis kapuajtót.

János pedig hátára kötötte utazó-táskáját s megcsókolta Ágnes szobájának ajtófélfáját, nyakába vette az ország útját.

A városka végén, az országút mentén van egy nagy kőhid s mellette egy ócska fészület. Egy felkegyelmű koldus csináltatta összekéreggetett s megkuporgatott filléreiből. Itt megállt János, hogy egyet imádkozzék és egy búcsúpillantást vessen arra a tájra, hol minden kincsét elvesztette, melyhez a reménynek még gyöngye pókhálója sem fűzi. Szívárgó könyccseppjei megfagyva peregtek a kereszt kövére.

Letérdelt és imádkozott hosszan, nagyon sokáig. Nem érezte a dermesztő hideget; feje gözölgött a forróságtól; szíve hol megállt, hol elkezdett dobogni örült gyorsasággal. Úgy tetszett neki, hogy a kereszt nem eresztí őt el.

Az utasok megbámulták ezt az embert, a kinek ilyen kurucz-időben még kedve van imádkozni az Isten szabad ege alatt.

Végre kifogyott az imádságból is.

— Gyerünk, — sohajtott s úgy érezte, mintha a kereszt átölelve tartaná s erőszakkal kellene magát karjaiból kiszakítani. Végre nagy tusa után odább lépett.

De most hová és merre?
Ő, a kinek senkije, semmije sincs ezen a világon, hova forduljon? Az idegen földön senki meg nem értené, még kikacagnák rettentő bánatát és — ne lássa ő már többé Ágneset soha sem?

Eltűnődött, gondolkodott, tervezett és egyszer csak megindult: ment, a merre a két lába vitte.

Szemébe sem tűnt, hogy már alkonyodni kezd, ő még mindig a nagy hid körül kóborol. És újra megállt és eltűnődött.

— Nem vagy te okos ember János! — biztatta magát, — tudhatod, hogy te a nélkül nem élhetsz, hogy ne lásd Ágneset. Miért mennél te a világba kóborogni, nyomorogni, mikor te itthon is maradhatnál? Azért, hogy Ágnes nem lett a tiéd: láthatod minden nap és dolgozhatol érte ezután is. Menj vissza Tüdő uramhoz, örömmel visszafogad ő tégedet bármely pillanatban!

Egyet suhintott göresös botjával a levegőben és egy nagyot fűjt. Ábrázata kiderült, mire bealkonyodott és könnyű léptekkel indult visszafelé s be is kopogtatott Tüdő uramhoz.

— Hát csak visszajöttem mester úr! Jobbnak vélem így a dolgot, ha vissza tetszik fogadni! — Szólott az álmélködő mesterhez.

— Hát már miért ne fogadnálak vissza, kedves Jánosom? nem vétettünk mi egymásnak soha semmit. Menj a műhelybe, kedves szógám; úgy tekintjék, mintha semmire történt volna, — biztatta Jánost a mester örömeiben.

S így visszatért, — bár csak részben, — a visszatért János keblébe a nyugalom. Láthatta Ágneset minden nap, dolgozhatott érte mint eddig, ezután is.

A vő is, Ágnes is megörültek neki, mikor megtudták, hogy megkerült az, a ki érettük és helyettük dolgozni fog.

János pedig a régi jó fiu maradt. Ágneset csak titokban imádtá; vigyázott, hogy észre ne vegyenek rajta semmit, csak éjjelenként bocsátá szabadon szemekinek harmatozását.

Jött a nyár, jött az ősz — és János minden nap megbámulta messziről, titokban Ágneset, a ki hogy menyecske lett, jobban kiteltek idomai, szemei fényesebben égtek és csintalanabb lett mosolya, kacagása.

Majd beköszöntött újra a téli fergeteg s vele versenyt sivitott egy parányi jövevény. Mikor esténként fülhagyott a dologgal, a legnagyobb örömmel ringatta János a kis világpolgárt bölcsőjében, — hisz az is imádott Ágnesének egy részecskéje.

A vő vásárhoz járt, míg halomszámra került ki János kérges, görbe újjai alól a különféle csizmadia-remek.

Hanem bizony a vő nagyon is gyenge, vízna emberke volt, a ki inkább csak ősi csizmadia eredete révén jutott az Ágnes kezéhez. A sok vásárolás megártott neki s elkezdett köhécselni, egy márcziusi vihar után tüdőgyulladásba esett és ez a kegyetlen, gyilkos baj néhány nap alatt visszafojtatta.

Síratta az apa, anya, após és mindezek között legjobban síratta a korán elhunyt férfit Ágnes, a hitves. Jánosnak örülni kellett volna, hogy Ágnes szabad lett, — de hát mikor olyan ki-mondhatatlanul sirt: ő sem bírta könnyeit visszafojtani.

A vőt azután illő tisztességgel eltemették és sokáig síratták. És sokáig sirt János, mert Ágnes is sirt. Szorgalmasan ringatta a kis Kovács-maradékok esténként és kétszerezett szorgalommal remekelte a lábtükét, hogy immár szegény Ágnes és gyermeke árván maradtak és nincsen kenyérkeresőjük.

Igy folyt életük kisebb-nagyobb örömeikkel fűszerezve, különösen, a mióta a kicsike mászni és gagyogni kezdett. És mint hajdanában, nyáron János minden hajnalban megszédte kedves virágait és oda csempészte Ágnes asztalára, gondolván, hogy beszéljenek a virágok; mondják el Ágnesnek az ő titkos gondolatait, emésztő búját és határtalan nagy szerelmét. Ő maga most sem mert — mint azelőtt — ezekről a

dolgokról megnyilatkozni. Azok a szegény virágok pedig illatoztak, kaczerkódtak tarka színeikkel, de mit tehettek róla, hogy hanggal, emberi fülnék megérthető beszéddel nem ajándékozta meg őket a természet?

Az öreg Tüdő és Ágnes figyelmesek, jók voltak iránta, — de hát ennek nagyon is meg volt az értelme, mivelhogy János dolgozott az egész ház helyett.

Csöndesen, egyhangún letelt a gyászév, csupán Jánost nyugtalanította a szíve.

Miután tapasztalta, hogy Ágnes a virágnylevet most sem akarja megérteni, azon töprekedett, mi módon jöhetne tisztába összekuszált életével? Éjszakákon át törte fejét egy-egy furfangos közmondáson, a melylyel kirontana és meghódítaná Ágneset, de mikor már készen volt vele, szomorúan felsohajtott:

— Ez sem ér semmit! De meg ha érne is, mit érne? ha Ágnes meg nem hallgatná, vagy ha meghallgatná is — nem szólna rá semmit; vagy ha szólna, olyat szólna, a mitől megrepedne a szívem; azt mondaná, hogy — megbolondultam?! Legjobb lesz János, ha te néma maradsz, nem árulod el titkodat senkinek. Még egyszer kikergetnének a házból örökre és te nem láthatád többé Ágneset soha sem! Mivé kellene akkor lenned? Visel nyugodtan keresztedet, mint Krisztus urunk a magáét. Legyen neked elég, hogy láthatod őt minden nap!

A menyecskeének elapadtak könyvei, megcsappant bánata, de bizony János sovárgása keveset hatott rá. Nem sirt már soha s elhunyt férjét ha említették is előtte, csak szárazon sohajtott:

«Isten nyugosztalja!»
Azonban arca virulni kezdett újra, talán még igazabban, mint azelőtt és szemében a régi fény újra kigyúlt. Hiszen még oly fiatal volt.

Eleinte gyéribben, majd gyakrabban csatlakoztak hozzá a városka rátartó legényei és özvegy emberei, ha az utcára kiment. Majd a kis kapuban leste s fogta el egy kis beszélgetésre hol egyik, hol másik; sőt be is merészkedtek látogatába Jánosnak mindnélküli boszúságára.

Nem sokára hire támadt, hogy Tüdő Ágnes újra férjhez akar menni.

Szegény János e hirt csak akkor tudta meg, midőn özvegy Bátor Gergely urammal, a leggazdagabb helybéli csizmadia-mesterrel meg is történt a jegyváltás.

— Nesze neked János! — ördögött magában. — Hát miért adta neked az úr Isten az ést és a nyelvet? Szamár vagy és számszor is azt mondom: szamár vagy! Hát mért nem szóltál Ágnesnek, kiért te jobban megszolgáltál, mint Jákob Rebekáért; egy hosszú élet munkájával? Most már vége mindennek! A gazdag kérőről csak nem bolond, hogy lemondjon kedvéért. Most már csakugyan kikacagna, ha ezt kívánád tőle. Még a gyermeknél is rosszabb, együgyűbb vagy! Gyáva vagy János, gyáva, — gyáva!

Sok lelki gyötörődés után elhatározta, hogy a milyen hűségű kutyája volt Ágnesnek eddig: olyan rettenetes ellensége lesz ezután. Lakodalmomultán újra elhagyja őket azonnal; nem dolgozik nekik többé, ha ezer ördög kényszerítené is.

Természetesen az a forradalom János lelkén csak titokban dühöngött, melyet még az is elősegített, hogy a legutóbbi kézfogókor, először életében, megizlelte a «minden bánat altatóját», a bort. Mivel pedig úgy vette észre, hogy szebb színben látja a világot mindig, mikor iszik belőle: ezután gyakran orvosolta magát ily módon.

Állott a lakodalom. De János most már nem huzódott félre, mint első alkalommal. Forgott a kezén a pohár és tombolt, mint egy szilaj csikó a zene ütemeire. Egyre kurjongatta.

«Kicsiny nekem ez a ház!»

Megtáncoltatta az egész lakodalmas népséget. Csak úgy folyt róla a veríték. De ő oda sem hederített, ő igaz ember volt mindenben. Dolgozott a legnagyobb lelkiismeretességgel, mikor dolgozni kellett; most pedig táncolt, ivott rogyásig, mert annak volt az ideje.

Azonközben megvirradt.

— Tüdő uram, mester uram, egy szavam volna! — kiáltotta oda a házigazdának.

— Sohse szavalj János, jer, igyál egy pár csöpp gügyit. Ráérünk a tanakodásra később is! — És oda tartotta János elé a szilvériumos üveget.

János felhajtotta félig. Ekkor azonban vég-

gyon háttérben állott a háború eseményeiben. Május hó közepén Sampson tengernagy három óra hosszáig lövöldözött ugyan a fővárost, San Juan, de nagyobb eredmény nélkül s elvonulása után többé nem háborgatták az amerikaiak ezt a helyet s egész erejüket Kuba ellen fordították. Most aztán San-Jago elfoglalása után, úgy látszik, ismét előtérbe lép Portoriko szigete s annak fővárosa; így alkalmat veszünk magunknak arra, hogy az előbb említett ostromról felvett kép bemutatása mellett néhány szót szóljunk róla.

Portoriko sziget, melynek neve nálunk Kubához hasonlóan, főképp a róla elnevezett szivarfaj után ismeretes, Kuba szigetétől délnyugatra fekszik az Antillák szélén. Terjedelmre nézve a negyedik az úgynevezett Nagy-Antillák között, de népsűrűsége nézve csaknem első. A kis szigeten ugyanis, melynek nagysága körülbelül Torontálmegyének felel meg (9314 □ kilométer) a legutolsó népszámláláskor (1889) 806,708 lelket találtak; s így egy négyszögkilo-

háromszor oly hosszú, mint a milyen széles. Egész területe hegyes, vagyis inkább dombos, mivel a legmagasabb hegy, a Yungue, csak 1119 méter magas, míg a nagyobb rész termékeny agyagomb. Völgyei nem nagyok, többnyire agyagosak, nehől azonban jelentékeny mennyiségű kavicsréteg terül el. Mészbányák sok helyen vannak. Más ásványokat alig bányásznak, bár mindenféle forduló elő, még arany is részben, egyes patakok homokjában. A kőszén- és sóbányászat oly csekély, hogy alig jövedelmez. Annál jobban kihasználják az erdőket épületfának, bútorkészítésre, festő-anyagok gyártására s más célokra. De az erdők a forró éghajlat hatása alatt gyorsan felújulnak s a futónövényekkel elletett, áthatolhatlan őserdők gyakoriak, és ezekben nem ritkák a feltűnő nagyságú tölgy, dió, acajou, pálma, tamarind és sok más nemes fa.

Különös figyelmet érdemel, hogy Portoriko áldott földjén sok hasznos növény igen gyorsan honosodott meg s pompásan tenyészik. A partokon cukornád, a dombok lejtőin kávé,

SAN JUAN, PORTORIKO SZIGET FŐVÁROSA.

kép elvesztette esztét. Húzza gazdáját maga után a műhelybe. De itt már lábai fölmondták a szolgálatot s Tüdő uram lefektette az ágyra, hol rögtön elaludt.

Később úgy tetszett Jánosnak, mintha kint, szép sátoros erdőben sétálna Ágnessel s őt az arra kérné, hogy szoktassa meg Bátor uram karjaiból. Véghetetlen boldogságot érzett. És mentek mind tovább, — tovább; úgy érzette, mintha nem a földön járna, a mint Ágnes erősen karjába kapaszkodott. Érezte az imádott nő forró lehelletét; nem állhatott ellent; meg akarta ölelni, — azonban ebben a pillanatban egy mély árokba zuhantak. — Azaz bizony csak ő maga zuhant le az ágyról.

Fölebredt. Már este volt. Az egész portán néma csöndesség uralkodott. (Vége következik.)

PORTORIKO SZIGET ÉS FŐVÁROSA.

A spanyolok egyik nevezetes amerikai birtoka, Portoriko, vagy a mint spanyolosan írni szokták, Puerto-Rico (Dús kikötő) szigete, mindeddig na-

méterre több jut 86-nál, azaz sűrűbb népességű, mint Magyarország legtöbb megyéje avagy Spanyolországé. E mellett nevezetes körülmény az is, hogy a lakosság nagy többsége itt fehér ember, a mit Közép-Amerika más részében nem találunk, s igen jellemző, hogy a fehérek sokkal szaporábbak itt, mint a négerék vagy a félvérűek. Ősi indián-szülött ma már valóságban nincs; a négerék is alig egy tizedrészét teszik a lakosságnak. Kult, azaz kelet-ázsiai munkást alig telepítettek ide, s a fehéreken kívül jóformán csak a fehérek és a régi indiánok vagy négerék vegyületei, a mulattok találhatók nagyobb számmal. Nevezetesen ezek között a *gibarok* név alatt ismeretes parasztok, kik a sziget belső részében földműveléssel és baromtenyésztéssel foglalkoznak. Nem nagy szorgalommal ugyan, de csekély szükségseikhez mérten elég eredménnyel, bár mulató és játékszerető hajlamaik még ezt az eredményt is gyakran veszélyeztetik s meggátolják vagyonosodásukat. Urai a mulattok és félvér spanyolok (kreolok) az itt meggazdagodott spanyol katonatisztek és hivatalnokok utódai, kik maguk is csak uraskodni szeretnek; még a jövedelmező kereskedést is inkább oda engedik a bevándorlóknak.

A sziget hosszúság négyszög alakú, csaknem

guave, s dohány nagy mennyiségben fordul elő; ezenkívül majdnem minden ház mellett van banánfa, a köznép valódi kenyere, továbbá rizs, tengeri, bab, füge, gránát-alma s más élelmi szerek.

Kevésbé változatos az állatvilág. A nagy számmal található vampirokon kívül alig van a szigetnek feltűnő állatfaja, bár, mint a forró földön általában, tömérdek a rovar és kétlábú az emberek kinzására. Nem érdektelen azonban, hogy itt nem félnek a kigyóktól, mert az embereket soha sem bántják, ellenben legjobb pusztítói a kártékony egereknek, melyek már Európából kerültek ide a hajókkal, de itt rendkívül elszaporodtak. Hasonlóképp szaporos az Európából való állatok közül a szarvasmarha, disznó, öszvér; a két előbbi itt-ott az erdőben elvadult állapotban található; az elvadult disznókat vadászni is szokták, mivel más vad nincs; a lovak nem szépek s elkorcsosultak.

Portorikót maga Kolumbus fedezte föl másodikk utazása alkalmával, de csak 1508-ban telepedtek meg rajta a spanyolok, midőn az arany nyomát észrevették. Akkor közel egy millió indián élt a szigeten egyetlen fő-kacizka kormányzás alatt. Az indiánok a spanyolokat nagy bárársággal fogadták, a mit azonban ők nagyon

roszúl viszonzottak, oly annyira, hogy a szegény benszülöttek, mivel nem akartak a spanyolok rabszolgái lenni, csakhamar kipuészultak. Csak a múlt század kezdetén mutatkozik a szigeten némi kis haladás, de oly csekély mértékben, hogy az 1600-ban itt talált két község száz év múlva csak háromra szaporodott s 1769-ben az egész szigeten csak 18.000 ember élt. Mivel azonban ez idő tájtban az angolok és francziák ismételve meg akarták hódítani Portorikót, a spanyolok is figyelmet kezdtek reá fordítani s egész a napoleoni hadjáratig több előnyös intézkedést tettek érdekében. 1815-ben megszünt Portoriko feyencz-gyarmat lenni s mind több bevándorló költözött bele, különösen a közel fekvő Mexikóból, hol csaknem állandó volt a zűrzavar.

A spanyol kormány tehát, mely másutt annyi sok hibát követett el gyarmatainak kezelésében, itt aránylag jótékonyan hatott a tartomány fejlődésére. Sokat tett különben e tekintetben az az önkénytelen kényszerhelyzetük is, hogy Porto-

körűta alkalmával minden panaszt meghallgatni s lehetőleg azonnal elintézni.

Jelenleg 7 megye (departement) van a szigeten, de azok jelentékenyebb helyei csaknem kizárólag a partokon vannak. Maga a főváros, *San-Juan de Puerto-Rico*, nagyságra nézve csak a hatodik a városok között, mintegy 26 ezer lakossal, míg *Ponce*-ban, a legnagyobb városban 42 ezeret számlálnak. De San-Juanban, hol az első spanyol-gyarmat volt, lakik a kormányzó s ott van jóformán minden főhatóság. E város külön kis szigeten van; kikötője nehezen hozzáférhető s ezenkívül környéke is nagyon meg van erősítve. A várostól és a kikötőtől keletre nagy kiterjedésű lagunák és homokzátonyok terülnek el s ezek is védői a városnak, mint a kitűnő erdők hírnevében álló *San-Filipe*, *San-Cristobal*, *Abames*, *Princesa*, *Puntilla*, *Morro* s más erdők, melyek csaknem körülkerítik a szigetet, nem is számítva a többi bástyákat és falakat. 1615 óta, midőn a hollandok akarták

A BOURGOGNE ELSÜLYEDÉSE.

Megemlékeztünk már arról a borzasztó szerencsétlenségről, melynek a «Compagnie Transatlantique» nevű franeczia hajótársulat «Bourgogne» hajója f. é. július 4-én áldozatul esett Amerika partjának közelében, Halifax városától délkeletre 180 tengeri mérföldnyire.

A «Bourgogne» volt a nevezett társulat leg-szebb hajója. Értékét hat millió frankra becsülték, árúkkal megrakodva pedig 20 millió frank értéket képviselt. Négy árbocza volt s ú. n. «spar-deck» is volt rajta, az első osztályú utasok számára való fedélzet, a hol viharos időben is lehetett sétálni. Belső berendezése rendkívül fényes volt s a szükséges helyiségeken kívül dohányzó-, zene-terem, társalgó és egy nagy ebédlő is volt benne. Az I. osztályú kabinok 180, — a II. osztályuk pedig 250 utasra voltak berendezve, míg a fedélközben 600 ember fért el. Hozzászámítva a 200 főnyi hajólegény-

A BOURGOGNE HAJÓ ÖSSZEÜTKÖZÉSE A CROMARTYSHIRE VITORLÁSSAL.

rikóra, mely rossz kikötői miatt nehezen megközelíthető, s Kuba mellett jelentéktelen hely, általában keveset gondoltak a 3 évenként ki-nevezett kormányzók csaknem teljhatalmulag vezették az ügyeket. Még jelenleg is politikai, katonai, sőt egyházi főhatalom itt a kormányzó, minden tekintetben a végső felelősségi fórum; még leginkább önálló a pénzügyi kezelés, melynek bírósági hatásköre is van. Az ily kormányzás természetesen abszolút jellegű, mivel nincsenek tengerészeti hivatalok, kereskedelmi kamarák s más szakhatóságok és a bíróság munkája szerfelett drága. A közoktatás is nagyon elhanyagolt állapotban van; a lakosságnak alig egy hetedrészre tud írni és olvasni; a falvak nagyobb részében, különösen pedig a szétszórta tanyákból álló községekben épen nincs iskola. Leghatásosabb népnevelő itt a katonaság, mely mindenkire nézve kötelező s ezért a közigazgatás is bizonyos tekintetben katonai szerveztű. Katonák teljesítik a postaszolgálatot, építik az utakat, gyűjtik be az adót s a honvédsapatok rendes gyűlésein állapítják meg a templom-építést s más közmunkákat. Egyszóval a közigazgatás szervezete nagyon patriarkhális jellegű; még maga a kormányzó is köteles évenkénti

San-Juant elfoglalni, folyvást dolgoztak a város megerősítésén. Maga a város széles, egymást derékszögben metsző utcákból áll, melyekben a legtöbb ház az orkárok miatt fából épült és földszintes, de vannak szép épületek is meglehetősen számmal; így a székesegyház, a városház gyönyörű termével, a nagy színház, a fegyvertár, vámház, két nagy zárda és a tengerészeti hatóság palotája. Egészben is csinos a város, bár nagy hiánya az, hogy nincs elegendő ivóvíze s kevés és szűk benne a tér. Mindamelllett San-Juan még így is a legszebb város a szigeten; a többi városok alig érdemelnek említést.

A fővárosban központosul a kereskedelem is, mely eléggé nagy. A legutóbbi kimutatások szerint évenként 74 kereskedelmi hajó fordul itt meg s a kivétel 24—30 millió koronát tesz. Az állami bevétel és kiadás mintegy 20 millió korona; legnagyobb a bevétel a cukor- és dohányvá-mokból, bár a dohányt többnyire nem itt, hanem Kubában dolgozzák föl. A sziget különben közzgazdaságilag igen kevésbé fejlődött. Vasútja csak 18 km. hosszú s az ország belsejében még jó közutak sincsenek.

seget, összesen 1230 embert lehetett rajta egyszerre szállítani.

Mikor New-Yorkból elindult utolsó útjára, 747 ember volt a fedélzetén, a kik mindnyájan Európába igyekeztek.

Új-Foundland partvidéke épen nyáron igen veszedelmes, mert a délnyugatról jövő meleg Golf-áram és az ellenkező irányból jövő hideg sarki-áram találkozására folytán roppant sűrű ködök keletkeznek s a sarki-áram és mellett még óriási jéghegyeket is sodor magával.

A «Bourgogne» is erős ködben haladt útján, teljes erővel, minden perczen megszólaltatva a ködkürtöt, a mely a legelső árboczon volt. Vele szemben jött a «Cromartyshire», egy jóval kisebb angol vitorlás-hajó, a mely szintén folyton búgatta ködkürtjét, de ezt, úgy látszik, a «Bourgogne»-on nem hallották s így történt a rettenetes összeütközés. A «Bourgogne» néhány percz alatt elsüllyedt, vele utasainak legnagyobb része.

Mint a vizgálat kiderítette, 545 ember vesztette életét, a mi a hajó-szerencsétlenségek történetében egymagában álló szám.

A «Bourgogne» kapitánya, *Deloncle*, hősiiesen viselte magát s megtett mindent, a mit lehe-

tett. Ott is veszett a vízben, — a hogy ez, ten-
gerész-felfogás szerint, az elsüllyedő hajó kapi-
tányának szinte kötelessége is.

Deloncle kapitány különben mintegy 45 éves
férfi volt; azelőtt a francia haditengerészet-
nél szolgált s onnan lépett át a «Compagnie
Transatlantique» szolgálatába. A kik ismerték,
azt beszélék, rendkívül művelt, kellemes mo-
dórú ember volt. A bátyja a francia parlament-
nek tagja.

A «Cromartyschire» sem maradt sértetlen az
összeütközés után. Oly súlyos sérüléseket szen-
vedett az elülső részen, hogy az odaérkező «Gre-
cian» nevű angol gőzösnek kellett bevontatnia
a halifaxi kikötőbe. A «Grecian» vette fel a
«Bourgogne» menekültjeit is.

Képünk az összeütközésnek azt a pillanatot
ábrázolja, a szemtanúk előadása alapján, a mi-
kor a jóval kisebb «Cromartyschire» orrával
nekimegy a hatalmas «Bourgogne»-nak.

BÁRÓ AMBRÓZY LAJOS EMLÉKIRATAIBÓL.

A magyar születésű báró Ambrózy Lajos, ki
annak idején Metternich belső embere, majd a
Bach-miniszterium befolyásos osztályfőnöke s
a Schwarzenberg miniszterelnök bizalmasa volt,
de ezt megelőzőleg és utóbb is szerepelt, ma
már még név szerint is alig ismeretes. Mindig
túlzó konzervatív volt s amolyan «császári ma-
gyar» híreben állott, habár emlékirataiban min-
denütt magyar érzelműnek vallja magát, a mit
természetesen az ő felfogása és gondolkodás-
módja szerint kell értenünk. Az 1890 június
elszején elhalt báró Ambrózy Lajos 1873-ban
irta meg emlékiratait, a melyek azonban maig
sincsnek kiadva. Ezeket ismerteti most Wert-
heimer Ede a «Budapesti Szemlé»-ben, melyből
néhány részletet mi is bemutattunk, mivel ezen
feljegyzések egyoldalúságuk mellett is sok te-
kinthető világot vetnek az akkori kor törté-
netére, melynek Ambrózy báró említett össze-
kötetéseivel fogva közvetlen tanuja s meg-
figyelője lehetett.

Ambrózy ősi nemes családból származott,
melynek Nógrádban és a Bánságban voltak nagy
birtokai. Már tizenkilenc éves korában bevé-
gezve iskoláit, mint kész szónok lépett fel Nó-
grádmege gyűlésein; majd 1830-ban Temes-
megyébe költözött át, hol csakhamar vezér-
szerepre vergődött, második alispánnak is meg-
választották s ő lett a konzervatív-párt elismert
és igen buzgó vezére.

Működése a legfelsőbb körökben sem maradt
észrevétlen s csakhamar elnyerte a kamarási
méltóságot. Mikor ezt megköszönni Bécsbe
ment, bemutatkozott többek közt a hatalmas
Metternichnek is. Ez alkalommal Metternich
egyebek közt a következőket mondta Ambrózy-
nak: «Tudja-e, alispán uram, hogy mi hiányzik
Magyarországon? Szászor tapasztaltam és
Istenben boldogult Ferencz császár is, ki pedig
a magyarokat legjobban ismerte, keservesen
panaszkodott a miatt: a jellem! A jellem hiány-
zik Magyarországon! Látja ön, ha nagyjaik
közül valamelyik fölkeresett, mindenre, a mit
mondtam, csak egy feleletet volt; az, hogy «tel-
jesen egyet értek». De ha az előszobában egy
osztrák nagysággal találkozott, akkor eldicsé-
kedett, hogy «Metternichet jól ledorongoltam».
Ha pedig valamelyik követ volt nálam, úgy már
előre tudtam, hogy ő hétfőn, az országgyűlésen,
épen az ellenkezőt fogja mondani annak, a mit
nekem szombatban a kabinetben mondtam.» Met-
ternich, midőn ekkép kinyilatkoztatta: mikép
vélekedik a magyarokról, elég okos volt arra,
hogy e szabály alól a vele szemközt álló
Ambrózyra nézve, hízlegő szavak kíséretében
kivételt állapítson meg.

Midőn a viszonyok Magyarországon mind
bonyolultabbá váltak, József nádor 1847
január 13-dikán meghalt. Utódja, István fő-
herceg alatt ült össze az utolsó, márczius
előtti országgyűlés. Itt szapultak kegyetlenül
az administratori rendszert. A támadások első
sorban Apponyi ellen irányultak, kit 1846
október havában udvari kancellárná neveztek
ki. Ez a kitüntetés a királyi bizalom leglátha-
tobb jele volt. Tőle várták, hogy az ellenkezőt,
melynek élén Kossuth állott, le fogja teperni.
Apponyinak az az ötlete támadt, hogy a kor-
mány nevében mint reformer lépjen föl. Ezzel
a varázsszóval akarta a kedélyeket meghódítani

DELONCLE, A BOURGOGNE HAJÓ KAPITÁNYA.

és azokat az ellenkezőtől elidegeníteni. Szokat-
lan látvány tárult föl az utolsó rendi ország-
gyűlésen a nemzet szeméi előtt. Először hal-
lották most a kormány szájából a «reform»
szót. De ez Kossuthot nem téríté le útjáról.
Ő nem érte be pusztá reformmál, hanem az
alkotmány teljes átalakításáért küzdött, úgy,
a mint az mai fejlődésünknek is alapját képezi.
Ambrózy szerint Apponyi, mint kancellár, nem
állott e válság közepén a helyzet magaslatán.
Szemére lobbantja, hogy nem volt erélye és
bátorsága a rendeket a kellő pillanatban, midőn
a párisi februári forradalom kitört, szétkergetni.
Ambrózy szerint Apponyi és a bécsi kormány-
férfiak «boldog lelkinyugalommal» hagytak az
eseményeknek szabad folyását, mignem «Bécs-
ben is minden recesgni és ropogni kezdett».
Az ő nézete szerint még a bécsi forradalom ki-
törése után is «gyerekmélték» lett volna a ma-
gyar országgyűlés feloszlása. De — úgymond
— semmi se történt, «mignem egy szép regge-
len a felelős magyar miniszterium a békes
magyar kormányt minden czók-mókjával egye-
temben kidobta». Az emlékirat közlője meg-
jegyzti, hogy Ambrózynek — persze az ő saját
szemponjtára alapított — szemrehányása nem
egészen jogosult. Az udvari kancellár ugyanis
mindjárt kezdetben, a mint az ellentét a kor-
mány és a karok és a rendek táblája között
mind élesebbé vált, az országgyűlés fölösztá-
sához akart nyúlni. Széchenyi volt az, ki őt
ily erős rendszabálytól visszatartá.

Ambrózy, mint a legmerevebb konzervatívok
egyike, fájó érzésekkel követelt az 1848-iki
országgyűlés eseményeit. Bémulatóban majd-
nem sóbálványt is meredt, midőn meghallotta
István főhercegnék nyilvános írásban tett azt
a kijelentését, hogy tisztét leteszi, ha a kor-
mány a rendeknek a felelős magyar minisz-
terium életbevitelére iránti kívánságát nem
teljesíti. «Belső horzongással» hallotta e sza-
vakat egy főherceg szájából. Az ő szemében
többé nem volt törvényes országgyűlés az, «a
melyen a korona első öre így beszél». Királyi
elleni bűnnek tekintette tehát a főrendek ülésé-
ben való további részvételt. Azonnal elhagyta
Pozsonyt, hogy Bécsbe utazzék. Itt nem sokára
«vézró szívvel» látta azt a magyar küldöttséget
a «Burg»-ból visszatérni, mely megnyerte a
bécsi hatalmasság ígéretét kívánalmi teljesí-
téséhez.

Ambrózy ezután — mint maga mondja —
száműzetésbe birtokára vonult. Midőn aztán a
«Wiener Zeitung» az október 3-iki császári
manifesztumot közlő, mely Magyarországnak
hadat üzent, Ambrózynek nem volt sürgősebb
dolga, mint hogy gróf Leiningennel, a katonas-
ági tevesvári képviselőjével, a manifestum
következtében szükségessé vált intézkedések
miatt érintkezésbe lépjen. Ambrózy abban a
véleményben volt, hogy Temesvár aligha kerül
el a magyarok ostromát. Báró Rukavina, ki
akkor Temesvár katonai parancsnoka volt, két-
ségbe vonta ezt. Tekintettel arra, hogy a csá-
szári hadsereg vezére, Windischgrätz herceg,
már Pestig halott, mindig azt mondta: «Temes-
vár nem fogják ostromolni, a háború véget

ért». Athatva ettől a meggyőződéstől, Rukavina
nem is akart az ostrom esetére semmiféle intéz-
kedést tenni. De Ambrózy Windischgrätzről föl-
hatalmazást kért Temesvárnak élelemmel leendő
ellátására és 4000 újoncz kiállítására. Az igenlő
válasz már nyolcz nap múlva megérkezett,
14 nap alatt pedig minden szükséges intézkedés
megtörtént.

A szabadságharc leveretése után Ambrózy,
Haynau kivánságára a temesi bánság közigaz-
gatását megindítván, nyugalom után vágyva,
Bécsbe akart menni. Abban a meggyőződésben,
hogy nagy hiba volt Magyarország élére báró
Geringert, ezt a «jó, egyszerű, jelentéktelen
embert» állítani, elindult a császári székváros
felé. A schönbrunni parkban találkozott Grüne
gróffal, ki e kérdéssel fordult hozzá: «Mit szól
hozzá, hogyan bánnak most Magyarországgal?»
Ambrózy így válaszolt: «A magyarfajok most
egy milliót adnának annak, a ki fölhalálna azt
a titkos szert, melylyel a gyűlölt Magyarorszá-
got légből lehetne röptetni. De higgye el, hogy
korábban eljön ideje annak, semmint himnők,
midőn ennek a Magyarországnak nagyon jó
hasznát vehetnők».

Ugyanekkor találkozott ismét Haynauval is,
ki többek közt ezeket mondá neki: «Bach
Magyarországot egy Geringer által akarja kor-
mányoztatni. Ez már hahotára keltő otromba-
ság. Ön tudja, hogy nem rajongok a magya-
rokért, de képzelje magának Geringert a ma-
gyarok közé, kik mindannyian bizonyos velök-
született méltósággal bírnak!» Ambrózy elné-
zést kért az Újépületben fogva levő Lonovics
püspök részére, mire a tábornok ekként felelt:
«Én nem csinálók neki semmit, és mint maga
a szelidség megyek le; noha nagy lelki gyönyör-
rűséggel akasztattam volna föl egy katolikus
püspököt, a legszivesebben pedig ezt az önhitt
Lonovicsot. Szavamra mondom ezt önnek. De
hát nem lehetett, semmi sem tünt ki ellene.
Most békét hagyok neki».

Bach, kivel Ambrózy a Schwarzenberg ebéd-
jén ismerkedett meg, hallani akarta, hogy mit
tett volna Ambrózy a világi csata után Ma-
gyarországon, ha ő akkor miniszter lett volna.
«Én a törvényesség embere vagyok, — felelte a
kérdézet, — én a magyar országgyűlést Po-
zsonyba vagy Sopronba hívtam volna össze, a
48-iki országgyűlés határozatait revizió alá
vételtem, a népek adott materialis koncesszió-
kat a-tól z-ig megerősítettem és végül az ország-
gyűlést és a megyéket koordináltam volna és
ezzel a monarchia jövője századok sorára meg-
szilárdult volna.» «Bach miniszter» — úgy-
mond Ambrózy emlékiratában — «nyugodtan
meghallgatott, de szája szélének bizonyos rín-
gásából kivehettem, hogy nézetemért csöppöt
sem lelkesedik, úgy, hogy hallgatolagos meg-
egyezés jött létre köztünk arra nézve, hogy
erről a tárgyról többé ne szóljunk, a mihez
egyébiránt a legkisebb kedvem sem volt és a
mit ezzel az alkalommal is csak a miniszter
fölvívására tettem. 1859-ben, midőn a belügy-
miniszteriumban osztályfőnök valék, még né-
hányszor ismétlé előttem Bach miniszter e sza-
vakat: «Önök mégis igazra lehetett, Világos
után Magyarországon az országgyűlést kellett
válna egybehívni. De ön volt az egyetlen, ki
ebben a nézetben volt». Ugyanazon ebéd alkalmá-
val, melyen Ambrózy Bachal ilyes beszél-
getést folytatott, Schwarzenberget is figyelmezté-
teté, hogy «a germanizálással a nemzeti szelle-
met oly magas fokra fogja juttatni, a milyenen
még Korvin Mátyás idejében sem volt», mire a
miniszterelnök egészen elbámulva felelt: «ko-
molyan mondja ezt Ambrózy báró? Ambrózy-
nak javára kell betudnunk, hogy az őt kiközö-
sítő Magyarországgal szemben nem akarta
magát megboszulni, hanem a befolyásos körök-
ben mindig a kibékülés apostolaként lépett föl.
Ebben a szellemben nyilatkozott akkor is,
midőn őt az épen trónra jutott ifjú császár
kihallgatásban részesíté. Midőn Ferencz József
császár, ki akkor még nem volt Magyarország
koronás királya, azt mondá neki: «Tudom, mit
tett ön érettem, köszönöm önnek és soha sem
fogom elfeledni», bátorságot vett magának a
kijelentésre: «Csak azt fájlalom, hogy Fölséged
szíve most már egészen el fog fordulni ettől a
nemzettől, mely mesterségesen csinált forrad-
almra daczára, Fölséged összes népei között
legmonarkhisztikusabb». «Nem — felelé a csá-

DON KARLOS, A SPANYOL TRÓNKÖVETELŐ.

JAYME HERZEG, DON KARLOS FIA.

szár — ez nem fog megtörténni, ön meg fog
győződni, hogy ez nem fog bekövetkezni».

Később, midőn Ambrózy hosszabb magyar-
országi tartózkodás után ismét találkozott
Schwarzenberggel, ez következő szavakkal for-
dult hozzá: «On legújában hosszabb ideig volt
Magyarországon. Milyenek találta az ottani
szellemet?» Ambrózy kérte a herceget, men-
tené őt föl attól, hogy mindig kellemetlen igaz-
ságokat mondjon, hisz elég úja és módja van
amúgy is megbízható értesüléseket szerezni.
Schwarzenberg kijelentette, hogy a teljes igaz-
ságot akarja hallani, és ép ezért fordult hozzá.
Ekként fölbátorítva, most már nem is tartózkod-
ott Ambrózy Bach germanizáló rendszer
föött pálcát törni. «Magyarországon» — úgy-
mond — «ma minden gyűlölet e szó ellen:
«német» fordul, a különbség csak az, hogy e
szót különböző nyelveken ejtik ki. Tudja-e her-
cegséged, hogy ma már csakis az ország
szívébe diadalmasan behatóll ellenségre van
szükség, hogy Magyarországon minden élő lény,
még a vén asszonyok is, fölkeljenek és az
ellenséggel, legyen ez bár maga az ördög, szö-
vetkezzenek».

Ha Ambrózy maga is bevallja, hogy ő egyik
ellenfele volt Bach németesítési kísérleteinek,
csak bámulnunk lehet, ha e férfi minisztersége
alatt mégis tovább szolgált. Ő ezt az a meg-
győződésével indokolja, hogy a jó hazafi
uralkodójának és hazájának mindenféle rend-
szer alatt jó szolgálatokat tehet. Ő saját érde-
mél tudja be, hogy a nemzete vállaira nehe-
zedő rendszer terheit tőle telhetőleg enyhíteni
igyekezett és mindig készen állt ott, hogy
kicsit és nagyot az önkény és túlkapások elle-
nében oltalmába vegyen. Ambrózy határozottan
állítja, hogy ebbeli törekvései Albrecht főherceg,
Magyarország kormányzója részéről, hatályos
támogatásban részesültek.

A lelépő Bach utódja, gróf Goluchowski Ager-
nor, egy ízben így szól Ambrózyhoz: «Ön a
helyzet embere. Mit gondol ön, meddig kell
elmenünk, hogy a kiegyezés Magyarországgal
teljesen létrejöhessen?» Ambrózy: «A koroná-
zásási domb magaslatiáig. Goluchowski föl-
ugorva: «Tehát a koronázásig?» Ambrózy:
«Igenis, a koronázásig, vagyis a törvényes-
ségig». Goluchowski heves hangon: «Sokat és
nagy dolgokat kieszközölhetek, de ezt nem
tudom és nem is akarom. Mit mondana ehhez
Csehország és Galiczia? Kész vagyok nagy
engedelmekre, de a koronázásba soha sem
fogok beleegyezni».

E szavak után megszakítá Goluchowski a
társalgást, Ambrózy pedig elhagyta — ez 1860-
ban történt — Bécest. Hat évet töltött, távol
minden hivataloskodástól, birtokán, mikor
Sennyei tábornokmester Temesvár királyi biz-
tosának kinevezte.

Ebben az állásában lepte őt meg az 1867-ik
évi kiegyezés, mely azt az érzést ébreszté föl
benne, hogy ő «idegen tulajdon hazájában».
Képtelen volt régi fölfogásától megválni és az
új viszonyokhoz alkalmazkodni. «Magyarország
politikai föltára — így ír ő emlékirataiban —
élén Szent István koronájával, minden esetre itt
volt, de más ismeretlen nagyságok teljesíték az
előtt a szolgálatot, idegen országból behurczták
és nem az ősi szertartás szerint». A «parlament»
szó kegyetlen félelmet gerjesztett benne, melynek
hallatára, úgy képzelte, keresztet kell vetnie.
Ő, mint maga mondja, a «megcsontosodott
dinasztikus alattvaló» maradt; ki nem volt ké-
pes «korszerű állampolgárrá» átalakulni. Leg-
inkább megbotránkozott — és ez voná maga
után teljes zakitását az új állapotokkal — mi-
kor Klapkát, ki őt hazaárulónak nevezé, Temes-
várot, saját szavai szerint: az ő orra előtt,
országgyűlési képviselőnek választották meg.
Hogy ne legyen kénytelen a diadalmenet tanuja
lenni, birtokát két fiára ruházá, és Bécsbe sie-
tett. De a Duna melletti császárvárosban sem
érezte jól magát. Ő a parlamenti élettel ép oly
kevésé tudott megbatározni Ausztriában, mint
Magyarországon. Lajthán innen és túl egyaránt
visszataszítá őt ez a politikai intézmény. «Öszin-
tén megvalva — így nyilatkozik, — az osztrák
parlamentarizmus rám a dillettantizmus be-
nyomását gyakorolja, melyből hiányzik a valódi
hivatottság... Szent István országára pedig, ha
az igazat kell megmondanom, úgy illik a mostani
parlamentáris rendszer, mint a hogy a három-
szögletű kalap és a hímzett kabát a Bach-kor-
mány idejében rajtam állott volna, ha ugyan
ezek viselete alól a császár föl nem ment vala».
Nézetétől semmi újabb jelenség sem volt képes
őt eltéríteni, mely Ausztria-Magyarország poli-
tikai láthatárán föltűnt.

Ambrózy sokkal inkább elvénült, hogyszem
élete végső napjaiban a parlamentarizmus hívei
közé fölesaphatott volna. Megmaradt azon né-
zete mellett, melyet többször kifejezett, hogy
«a hatalom a koronát illeti meg, ez parancsol-
jon, rendeljen el reformokat és az országgyű-
lésnek hivatala csak abból áll, hogy hozzájárul-
ását jelentsé ki».

DON KARLOS ÉS FIA.

Karlos Maria de los Dolores János Izidor
József Ferencz Bourbon herceg, kit közönségesen
Don Karlos név alatt ismer a hírlapvilág
közönség, újból előtérbe lépett a politikai napi
események mezején, mint spanyol trónkövetelő.

A most folyó háború már-már összeomlással
fenyegeti a spanyol birodalmat, de ez a szeren-
csétlen nép a sok csapás után még egy újabb-
nak, az eddigieknél esetleg még veszedelmesebb

belforradalomnak néz elébe, mivel most már
nagyon valószínű, hogy Don Karlos polgár-
háborút indít meg trónörökösödési igényeinek
érvényesítésére.

Három nemzedék óta küzdenek már Don
Karlos és ősei a spanyol trónért. VII. Ferdi-
nánd spanyol király, kinek figyermekei nem
voltak, 1839-ben az 1789-iki pragmática sanctio
értelmében fölfüggesztette a sali törvényt, mely
1713-ban a Bourbon-házban a nőági örökösö-
dést eltörölte s utódjául egyetlen leányát, Mária
Izabellát jelölte ki. Ettől az időtől fogva test-
vérecesse, az addigi várományos trónörökös,
Don Karlos Bourbon Mária József Izidor her-
ceg nyílt ellenségeskedésben élt fivérével, úgy,
hogy az kénytelen volt a herceget számtízni.
Ferdinánd halála után (1833) a trónkövetelő
nyíltan előállott igényeivel s 1839-ig folyt a
polgárháború váltakozó szerencsével. 1845-ben
legidősebb fia, Don Karlos Lajos Ferdinánd de
Bourbon, asturiai herceg, Montemolin grófja
vette át a trónkövetelő szerepét s több sikere-
len kísérlet után 1860-ban, midőn Spanyol-
ország Marokkóval háborúban állott, a baleari
szigeteken forradalmat támasztott, de legyőzték
és elfogták. Utána mint trónkövetelő, atyjának
és bátyjának lemondása után, 1868-ban, a jelen-
legi trónkövetelő lépett fel igényeivel. És így
tart évtizedek óta a szerencsétlen Spanyol-
országban a trónkövetelők által támasztott moz-
galom, a «karlisták» pártja állandóan fennáll,
hasztalan egyes trónkövetelők lemondása, hasz-
talan a Kortések határozata a trónörökösödés
rendjére s a Don Karlos-féle ág kizárására
nézve.

Don Karlos 1848 márczius 30-ikán született
Laibachban, hol atyja Karlos János Mária Izidor
herceg, az első trónkövetelő második fia s neje
Mária este-modenai hercegnő visszavonultan
élték. Mióta nagybátyja után a trónkövetelői
rangot elfoglalta, madridi herceg vagy VII. Ká-
roly király nevét is viseli. És azóta kitartó szí-
vóssággal igyekszik igényét érvényesíteni. Már
1872-ben a baskok által támogatva betört
Spanyolországba, de akkor visszauták. A kö-
vetkező évben azonban, mivel Amadeo király
időközben elhunyt s Spanyolország köztársá-
sággá lett, újból visszatért s most már nagyobb
hódításokat tett; egy ideig úgy látszott, hogy
győzni is fog, míg végre XII. Alfonz király
1876-ban végkép tönkre tette serege romjait is,
midőn már előbb Cabrera tábornok és mások
cserben hagyták. Azóta, bár örökös pénzzavarári
miatt hadviselésre nem gondolhat, tiltakozásai-
val és izgatásával igen sok bajt okozott a spanyol
kormányoknak.

A trónkövetelő 1867-ben vette el Károly pár-
mai herceg Margit nevű leányát, s ennek ha-
lála (1893) után csakhamar a gazdag Rohan
Mária Berta hercegnőt. Első nejétől őt gyer-

Long, tengerészeti miniszter. Wilson, földművelésügyi miniszter. Bliss, belügyminiszter.

Mac Kinley. Gatzel, pénzügyminiszter. Griggs, igazságügyi miniszter. Day, a miniszterium elnöke. Alger, hadügyminiszter. Smith, postaminiszter.

MINISZTERTANÁCS WASHINGTONBAN MAC KINLEY ELNÖKLETE ALATT.

meke született, köztük négy leány: *Blanca*, Salvator Lipót királyi herceg neje; *Elvira* (1871), kinek botrányos szökéséről a lapokban annak idején igen sokat írtak s kit ezért atyja ki is tagadott; *Alice*, Schönburg-Waldenburg Frigyes herceg neje és *Beatrice*, Fabricio Massimo di Roviano Anticoli-Corradó herceg neje. Egyetlen fia *Jayme* herceg 1870 június 27-én született Veveyben, jelenleg katonatiszt a 24-ik orosz dragonos-ezredben Kicsinevben, hova azért költözött, mert atyjával annak második házassága miatt meghasonlott, olyannyira, hogy még Spanyolországba sem ment el a karlisták által rendezett ünnepélyekre.

Don Karlos mostani mozgolódása sokkal komolyabb, mint a 70-es évek óta tett bármily nemű kísérletei. Ugy látszik, bizik abban, hogy az amerikai háború csapásai tönkre teszik a mostani uralkodóház népszerűségét. Ha tovább folytatják a háborút, a közgazdasági esapások gyengítik meg a kormány erejét; ha békét kötnek, a gyarmatoknak előreláthatólag bekövetkező elvesztése fogja nagyon növesztetni az elégedetlenséget. Nagy támasza Don Karlos ügyének a baskok és kataloniak régi pártoskodó hajlama is. A regens-királynő kormánya is komolyan veszi Don Karlos fenyegetőzéseit, másrészt azonban bizik abban, hogy a spanyol hadsereg zöme nem karlista érzelmű. Don Karlos, ki a zavarosban akar halászni, egyelőre az amerikai háború folytatását követeli a végletekig s a békekötés gondolatát is hazaárulásnak akarja nyilatkoztatni.

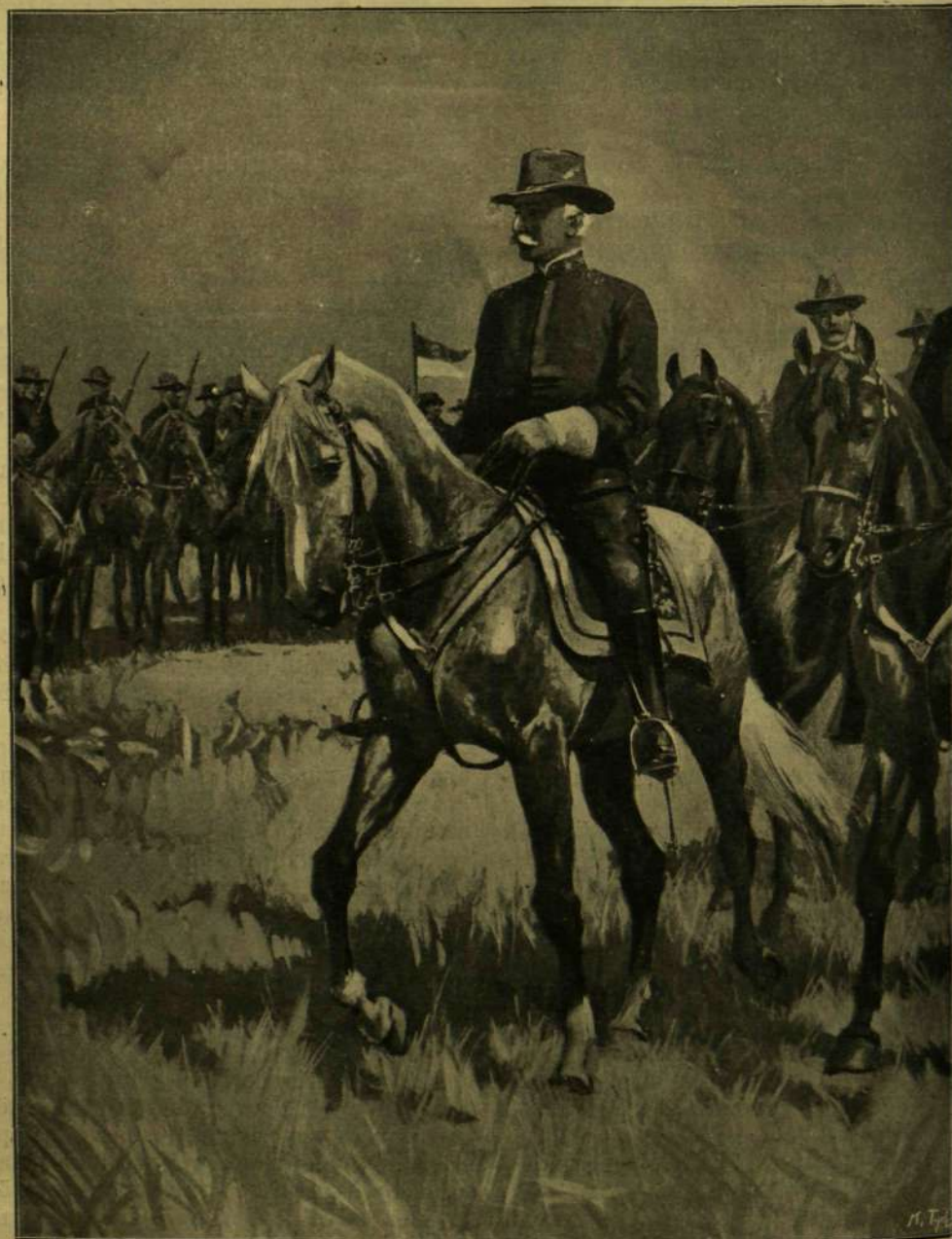
EGYVELEG.

* **Villamfény hajótörések ellen.** A „Bourgogne” gőzös balesete után két francia mérnök, Bergel L. és Déconelle L. a tengerészeti hatóságnak oly villamos készüléket mutattak be, mely a hajók összeütközését ködös időben lehetetlenné teszi. Ugyanis a készülék villamos sugarai a tengert még a legsűrűbb ködben is több mérföldnyi távolságban oly fénynyel árasztják el, hogy ezt a szemközt jövő hajónak minden esetre észre kell vennie. A készülék nagyon olcsó és bármely tengeri hajón könnyű szerrel alkalmazható.

* **Betegség és halandóság a francia seregben.** Valamennyi európai hadsereg közt a francia kőzársaság sereg-létszámában legtöbb a beteg és legnagyobb a halottak száma, mit leginkább a rosz víznek és a legénység túlságos megerőltetésének tulajdonítanak.

* **A dohányzás ellen.** A norvégiai törvényhozó-testület határozata szerint tizenhat éven aluli egyének dohányt eladni nem szabad; ugyanily koruk — nők vagy férfiak — dohánygyárakban mint

munkások nem alkalmazhatók, végre pedig a rendőrség az utcán dohányzó fiatalemberektől a szivart, szivart vagy pipát elkobozhatja. E rendelet ellen vétők 100 korona bírságot fizetnek. Ehhez hasonló tilalmak az észak-amerikai Egyesült-Államokban is fennállnak, sőt 33 államban 21 éven

MILES TÁBORNAGY, AZ AMERIKAI HADSEREG FŐPARANCSONKA.

KÉPEK A HÁBORÚBÓL.

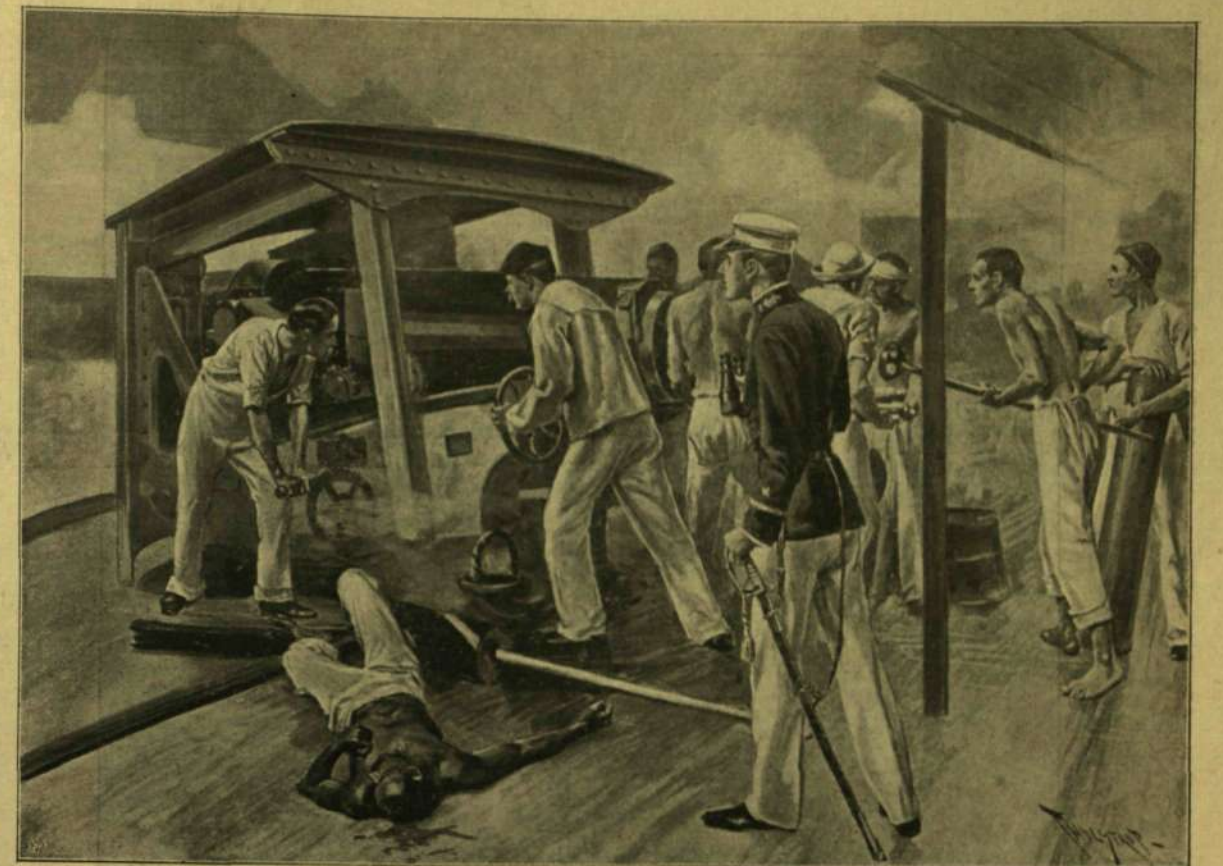
A spanyol-amerikai háborúból ezuttal ismét néhány mozgalmas jelenetet mutatunk be.

A *tengeri csata* javában folyik, — az egyik hajó földjében ép most készülnek elsütni az ágyút. Még van már töltve, csak még pontosabban kell irányozni. A felgyűrt ingujjú, vagy deréki metzelen legények szótlanul, gyorsan végzik nehez munkájukat, nem is törődve azzal a szegény társukkal, a kit már leterített egy spanyol gátsal. Csak a tisztjükre ügyelnek, a ki feszült figyelemmel lesi a kellő pillanatot.

A *Sant-Jago körüli harcok* jelenetéből is mutatunk be kettőt. A parttól nem igen messze, védett helyen, rengeteg erdő hatalmas fái közt pihennek az amerikai katonák. Látszólag gondtalanul üldögélnek, álldogálnak sátraik körül, de bármilyen gyanus jelre tüstént átalakulhat a csöndes, nyugodt hangulat harcei izgalommá. Most talán eddigi élményeiket beszélik, meg a jövő kilátásait, avagy otthon maradt kedveikről beszélgetnek. Bizonyára ez utóbbiakra gondol az a legény, a ki a tábori dob hátán levelet ír. Anyjának-e, vagy valami szöke hajú missznek, — nem tudni.

Szintén erdő mélyén, de véres, öldöklő harcban állnak a katonák egy másik képünkön. A *rough rider*-ek ezek, amolyan lovas nemzetőrcsapat, a kiket pár heti kiképzés után szállítottak kubai partra Tampából. Most, hogy az erdőben lovaiknak ugye tudnák hasznát venni, gyalog harcolnak. A spanyolok buzgó fellegének heves tüzelésükre. Az egyik amerikai holtan fekszik már a földön, a másik most kapt a sebet s fegyverét érnek emelve esik hátra felé. Drágán kellett megfizetniük minden talpalattnyi elfoglalt tért, a spanyolok — mint maguk az amerikai jelentések is tanúsítják — hőiesen küzdöttek s ugyancsak drágán fizették meg az amerikaiakkal az utat a baiquiri-i öböltől Sant-Jago városáig. Nem is került volna oly könnyen amerikai kézre a város, ha közbe nem lép az ágyunál puskánál, kardnál is hatalmasabb ellenség: az éhség.

*

TÜZELÉSRE KÉSZEN A HADIHAJÓN.

Izgatott, zajos élet van a háború kitérése óta a washingtoni miniszteriumban s a *Fehér-ház*-ban. Százával jönnek-mennek az ügyes-bajos emberek: képviselők, szenátorok, újságírók, üzletemberek, a kik a hadsereg számára szükséges cikkek szállítására tesznek ajánlatokat. Ott kopogtat ezernyi magán-ember is terveivel, kéréseivel s az illető miniszteriumok vezetőinek van dolguk, míg a sok ügyes-bajos embert végig hallgatják. Ezenkívül még a háborúhoz szükséges dolgok, fegyverek, élelmiszerek, ruhák,

szállító-hajók s állatok beszerzése is mind az ő gondjuk.

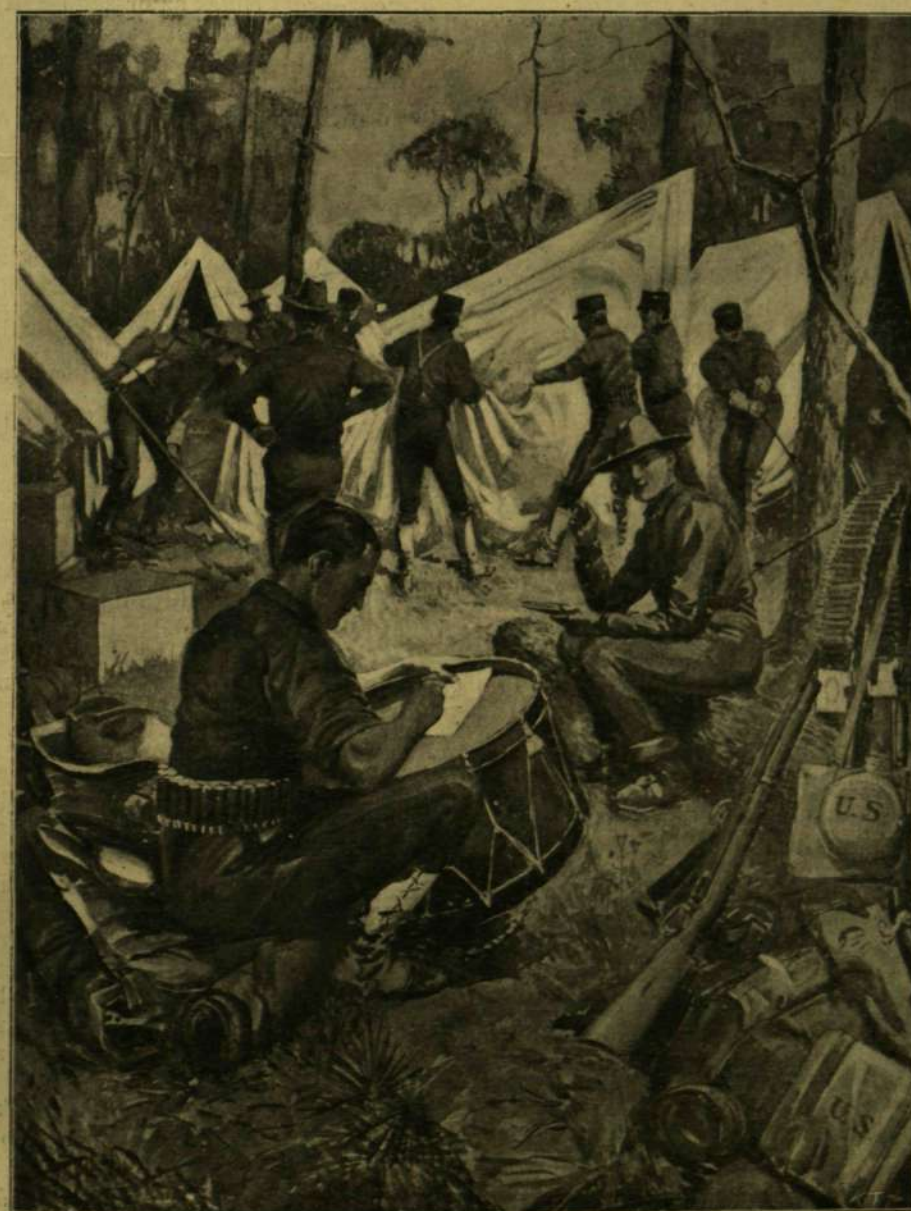
Mindezen kívül naponként minisztertanácsot is tartanak, többnyire *Mac Kinley* elnök elnöklése alatt. Egy ily miniszteri tanácskozás jelenete látható egyik képünkön. *Mac Kinley* hatalmas alakja a kép baloldalán, az elnöki helyen s körülé a zöld asztal mellett a különböző miniszteriumok vezetői. Komolyan, kevés szóval tanácskoznak, de valamennyinek arczán ott látszik feladatuk fontosságának tudata.

Bemutatjuk az amerikai hadsereg főparancsnokának, *Miles* tábornoknak arczképét is, valamint *Watson* tengernagyét, az Európába készülő amerikai hajóraj parancsnokát s végül *Toral* spanyol tábornokát, a ki Sant-Jago de Kubában kapitulált Shafter tábornok csapatúai előtt.

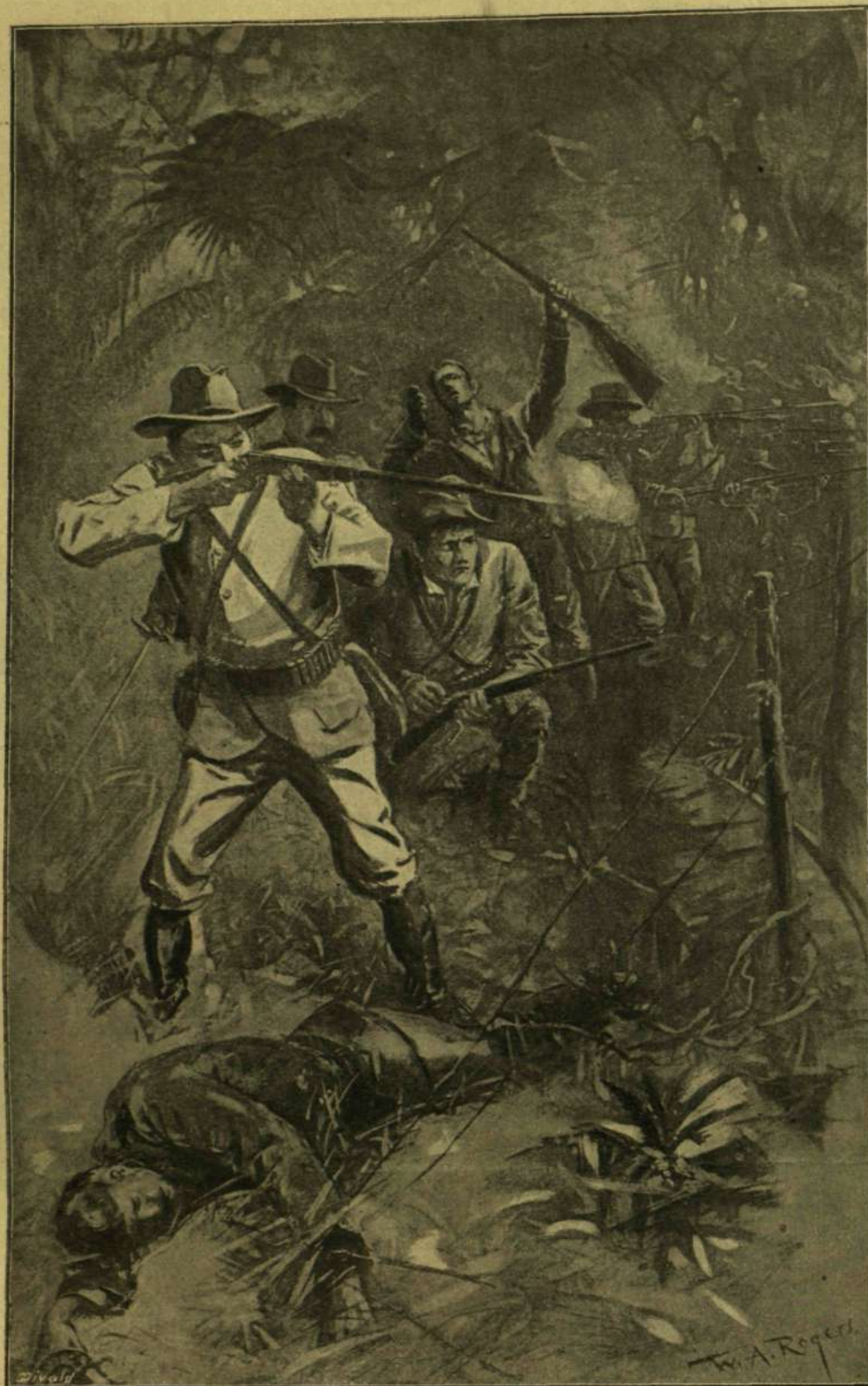
Nelson A. Miles főparancsnok 59 éves, erős szervezetű, hatalmas termetű férfi. Katonai pályáját a rabzolga-háborúban kezdte, mint kapitány az egyik önkéntes-ezredben. A háború folyamán annyira kitüntette magát, hogy fokozatosan egész a vezérőrnagyi rangig emelkedett. A háború végeztével vezérőrnagyi rangja megtartásával átlépett a rendes hadseregbe s Far-West tartományba küldötték, a hol nagy sikerrel küzdött a lázadó indiánok ellen. Különösen vakmerősége és találékonysága szerzett neki sok sikert. 1890 óta főparancsnok az amerikai hadseregnek s e minőségében most van először alkalma külföldön is ismertetni nevét. A háború eddigi folyamán nem annyira a csaták mezején működött, mint inkább a hadsereg szervezésében s minden szükségessé váló ellátásában. E téren óriási munkát végzett, hiszen az amerikai hadsereg a háború elején teljesen készületlen volt s csak a hadizenet után kezdtek hozzá a kellő számú haderő toborzásához. S hogy ily rövid idő alatt akkora hadsereget tudott fegyverbe állítani, szervezni, betanítani, s minden szükségessé ellátni, ezzel nagy érdemeket szerzett magának honfitársai előtt.

Dr. Csáthy Lajos miniszteri tanácsos, kinek a múlt évben alkalma volt Miles tábornokkal találkozni Konstantinápolyban, a következőket írta nekünk e találkozásáról:

„Julius 21-én a Hamidie-mecsetben és mecset körül fényesen folyt le a szokásos szelamlík, melyben *Nelidov*, *Georgevics* nagykövete, *Djuvaru* román miniszter, *Braunschweig*, teheráni német követ s *Markov* bolgár ügyvivő is részt vettek, de a legnagyobb figyelmet az amerikai hadsereg főparancsnoka: *Nelson A. Miles* és kíséretében *Mans* és *Dawson* kapitányok keltették, kiket az amerikai nagykövet, *Mr. Alexander Terrel* mutatott be a szultánnak. A tábornok, fölismerve diszruhájáról magyar voltomat, hozzám fordult, — ki szintén jelen voltam

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚ. — AMERIKAI KATONÁK TÁBOROZÁSA KUBA SZIGETÉN.

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚ. — AMERIKAI NEMZETŐRSAPATOK A LA-GUASIMAI CSATÁBAN.

a szelamlikon — és örömet fejezte ki, hogy magyar emberrel találkozik, mert a magyarokat mint valódi hőseket ismerte meg a nagy amerikai polgárháborúban, melyben ő is parancsnoki állást foglalt el. Miles főparancsnok Konstantinápolyból a görög harcra utazott; elutazása előtt megküldötte nekem arcképét is.

J. C. Watson tengernagy 1842-ben született Kentucky államban s 1860-ban végezte el a hadi-tengerészeti iskolát. A rabszolga-háborúban mint *Ferregut* tengernagy hadsegéde vett részt, később az Európa, majd meg az Ázsia partjai körüli hajórajoknál szolgált. 1887-ben lett kapitány, később több évig a hadi kikötők felügyelője volt. A mostani háború a filadelfiai tengerészeti-iskola élén találta. Őt nevezték ki a Havannát körülzáró hajóraj parancsnokává, most pedig az ő vezetésére van bízva az a hajóhad, a mely állítólag Spanyolország európai partjait akarja megtámadni.

Szomorú nevezetességre vergődött *Toral* spanyol tábornok. A Sant-Jago de Kuba körüli harcokban megsebesült Linarese tábornok helyett neki kellett átvennie az ottani csapatok vezetését s ő volt az, a ki a várost az amerikaiaknak feladta. A kapituláció azonban ő reá nem vet árnyat — a mint ezt az amerikaiak is hangsúlyozták — mert ő nem tehetett egyebet. Katonái éhség gyötörte, segítségére remény se volt s így nem maradt számára más, mint megadni magát.

AZ EZREDÉVI ÜNNEP HÉT EMLÉKMŰVE.

A most megjelent díszműből.*

A magyar nemzet a honalapítás ezredik évfordulójának emlékét az ország különböző helyein felállított építészeti művekkel is meg akarta örökíteni, s a nemzet kegyeletes érzületének és óhajának tett leget a magyar törvényhozás, midőn *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő indítványát egyhangúlag elfogadta s az 1896. évi VIII. t.-czikkben gondoskodott róla és megadta a szükséges költséget arra, hogy a hét vezér seregétől elfoglalt országnak történelmileg nevezetes hét pontján szilárd, maradandó, messze vidékről meglátható, nagyszabású emlékművek emeltesse. Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök hazafias és bármely intézkedésének köszönhető, hogy az ige csakhamar testté lőn s hogy az ország különböző részein ma már hét emlék hirdeti a honalapítás nagy tényét és Magyarország ezeréves állami létét.

Az emlékművek tervezője *Berczik* Gyula építész, a kereskedelemügyi miniszterium műszaki tanácsosa; ugyanígy volt az építkezések művezetője is. Az előmunkálatok az 1895-ik év tavaszán kezdődtek, a midőn *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő vezetésével a kormány

által kiküldött bizottság, az országgyűlés kijelölt helyeket megtekintette. Az idő rövidségén s a költségek kiszabott voltán kívül megnehezítette még az is, hogy az emlékek számára kijelölt helyek többnyire igen korlátozott területűek és nehezen hozzáférhetőek. Az emlékek kiterjedését ezek a körülmények is bizonyos határok közé szorították. Mindezen nehézségek mellett is az emlékek kellő időben, rendeltetésükhöz méltóan elkészültek, s a kormány egy-egy tagjának alkalmi beszédével ünnepiesen, nagy részvét mellett föl is avattattak.

Az emlékművek a következők:

A *munkácsi emlék* Munkács város magános várhegyén, a várnak a verezkei szoros felé néző egyik bástyafokán áll, mely mögött Zrínyi Ilona egykori lakásának termei vannak. A várhegy alatt terül el a Latorcza széles völgye, hol eleink a verezkei szoroson átjövő első pihenőjüket tartották. A régi bástyafal felső részét lebontották s annak helyébe épült almási kőből a messzire ellátású hatalmas emlékoszlop, mely alapzatával együtt 33 méter magas. Az obeliszket tetején vörös rézből vert turul-madár lebeg kiterjesztett szárnyakkal; ennek alakját *Bezerédi* Gyula szobrász mintázta. Az építkezés összes költsége 42,015 forint.

A *zoborhegyi emlék* Nyitra város mellett a Zoborhegynek meredeken kimagasló csúcsán emelkedik. Ez is hatalmas oszlop zsidóvári gránitkőből; kerek alzatából, kőből faragott négy turul madár által környezve szökik fel 21.0 méter magasra az obelisz. A szobrászmunka *Kallós* Ede műterméből került ki. Az emlék összes költsége 25,931 frt.

A *dévényi emlék* az ország nyugati határszélén, a Duna és Morva összefolyásánál, a régi vár romjaival borított fenséges magaslaton hirdeti a Nyugatnak, hogy itt Magyarország határán áll. Gazdagon tagozott alapzatából kimagasló korinthusi oszlopra van elhelyezve a *Jankovics* Gyula szobrász által mintázott «Árpád korabeli kövített» kőből faragott alakja, mely kivont kardjára támaszkodva Ausztria felé néz, mintegy őrt állva a határon. A tisztán haraszi mész-kőből létesített emlék 21 méter magas és 37,983 frtba került.

A *czenk-hegyi emlék* az ország keleti részén, Brassó felett, a Czenk-hegynek 760 méter magas ormáról tekint Erdély vadregényes havasain át Románia felé. Kerek talpazatból kifejlődő erőteljes dóri oszlop tetejében áll, a dévényinek mintájára készült «Árpád korabeli kövített» kőből faragott alakja. Az egész mű erdélyi kőből készült; magassága 21.0 méter, költsége pedig 26654 frt.

A *zimonyi emlék* az ország déli szélén, a Duna és Száva egybefolyásánál, a Hunyadiak romba dőlt vára helyén áll, meddig terjedtek dél felé a honfoglalás hullámgyűrűi. Az építmenny vártorony-, (donjon)-szerűleg van szerkesztve; két kisebb oldaltornyja között a Hungaria kőszobra látható; a mögötte kimagasló főtorony felett vörös rézből vert turul-madár terjeszti szét 4.0 méter hosszú szárnyait. Az erkélyekre két csigalépcső vezet fel. A szobrászati művekhez szükséges mintákat *Róna* József és *Bezerédi* Gyula szobrászok szolgáltatták. A hármastorony külső falai nyers téglával vannak burkolva; a lábazat, párkányzatok, keretezések és faragványok pedig haraszi mész-kőből készültek. Az emlék 36 méter magas és 70842 frtba került.

A *pusztaszeri emlék* azon történelmi nevezetességi helyen épült, hol eleink első alkotmányozó gyűléseket tartották s «szert» (törvényt) alkottak, s hol a későbbi századok hazafias és vallásos kegyelése az azóta már romba dőlt zermostonori apátságot alapította. Az itt létesített emlékmű honserző őseink első országgyűlésének emlékeje. Alapeszméje kombinált két-tör portikus (kapu) egy-egy oldalozlappal; a portikusok által alkotott négyzetből lépcsőzetes gúla emelkedik ki, honalapító Árpád főszobrával, melyet *Kallós* Ede szobrász mintázott. Ez emlékmű mintája az ezredévi kiállítás is látható volt. Az egész emlék almási kőből van faragva, magassága 20.0 méter; összes költsége 45.163 frt.

A *pannonhalmi emlék* a Szent István alapította s ma is meglévő főispánság szomszédságában, a nevezetes hármastorony közepén áll,

honnét a honfoglalás tényét szerencsésen befejező bányai csatáért tekint alá. Ez emlék tehát a honserzés befejezését és a keresztény vallás fölvetelét Magyarországnak a múltval államok sorába való belépését jelzi, s így a «Mons sacra Pannoniae»-nek e kettős történelmi jelentőségét van hivatva megörökíteni. Az emlék zárt kupola-csarnok. Külső magassága 26 méter. A kupola és csarnok belső falait *Lotz* Károly tanár vezetése alatt tanítványai festményekkel díszítették. Az almási kőből épített főhomlokzat építészeti díszletét *Bezerédi* Gyula mintázta. Az épületnek külső építészeti betétezését a Szent Koronának mintájára vörös rézből készült felvilágító alkotja, melynek átmérője 3.0 méter, magassága 2 méter, súlya pedig 900 klg. E felvilágító *Szepessy* Sándor műhelyéből került ki. Az emlék építési és díszítési költsége 96,340 frt.

A hét emlék mindegyikén, az ország ezimérén kívül, ez a két évszám látható: «806—1896».

Az emlékművek műszaki felülvizsgálata és hivatalos átvétele az 1897-ik év nyarán történt meg, a mikor is azokat a magyar kormány részéről *Barkassy* Géza miniszteri tanácsos vezetésével kiküldött bizottság minden tekintetben kifogástalanul elkészítettnek jelentette ki.

Megemlítendő végül, hogy a hét emlékmű közül csak a munkácsi emlék épült állami birtokon, míg a zoborhegyihez az *esztergomi székes főkapitány* és *Bende Imre* nyitrai püspök, a dévényihez *Pálffy Miklós herceg*, a czenk-hegyihez *Brassó városa*, a zimonyihoz az ottani városi hatóság, a pusztaszerihez *Pallavicini* Sándor gróf, a pannonhalmihoz *Fehér* József főispán, illetőleg a *Sz.-Benedek-rendi főispánság* komentye adták hazafias készséggel az építésre szükséges területet s ennek az illető emlék fenállása idejére telekkönyvileg is biztosított hazafias jogát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A *Magyar Történelmi Életrajzok* legújabb kötete folytatja *Gróf Zrínyi Miklós* (1620—1664), a költő életrajzát, *Szechy* Károly tollából. Az érdemes munkának második kötete kezdődik a most megjelent füzettel. Az első kötet a vállalat 1895-iki évfolyamában látott napvilágot, a kiegészítő rész és befejezés a mostani évfolyamban következik. *Szechy* a legszélesebb kutatások alapján írta meg *Zrínyi Miklós* életrajzát, a ki XVII. századbeli költészetünk diadéma, hadvezér, kitűnő hadiro és a közállapotoknak is éber megfigyelője, nemzeti törekvések tolmácsa irataiban. A második kötet első füzeté a nagy költő jellemzésének van szentelve. «A szigeti veszedelem» nagy eposzáról szól ez, közbe foltárva a költő lelkére ható eseményeket és ama költői műveket, melyek irányozták és megragadták lelkét, nevezetesen az olasz költészetben. A művet sok érdekes és a tárgyat gazdagon jellemző illusztráció ékesíti. Ezek vagy egykorú metszetek másai, arcképek, tárgyak, fa similkék, vagy újabbban látott képei az események színhelyének, leginkább *Cserna* Károly rajzaiban. A *Magyar Történelmi Életrajzok*at *Szilágyi* Sándor szerkeszti, s éves folyamokban rendelhető meg 8 frtjával, vagy a történelmi társulat tagjainak 5 frttal. Egy füzet ára 1 frt 60 kr. Megszerezhető *Ráth* Mór könyvkereskedése útján.

Az ezredévi emlékművek. «A magyar állam ezer éves fönnállását megörökítő hét vidéki emlékmű, 806—1896» cím alatt a magyar kormány megbízásából pompás díszművet adott ki *Erdélyi* Mór, az ismert udvari fényképész, a ki már eddig is oly sok nevezetes hazai dologról készített érdekes fényképeket. A díszmű nemesek rendkívül nagy formájával, de izléses nyomdai kiállításával s a fényképek tisztaságával is kitűnik. Tartalma a hét emlékmű fénynyomásából s az ehhez irt magyar-runkácsi-, a zoborhegyi-, a dévényi-, a brassói czenk-hegyi-emlékoszlopokat s a zimonyi-, a pusztaszeri-, s a pannonhalmi emlékműveket. A három utóbbi könyvben megközelíthető s így ezek reprodukciója különösen sikerült. A magyarzatból megtudhatjuk azt is, hogy a négy emlékoszlop

TORAL SPANYOL TÁBORNOK.

WATSON AMERIKAI TENGERNAGY.

132,585 frtba, a három emlékmű 212,345 frtba került. Ez érdekes kiadványt legközelebb a királynak is át fogja nyújtani a miniszterelnök, s a nevezetesebb külföldi könyv- és képtáraknak is megküldik.

Petőfi és *Béranger* cizimel *Halász* Gyula brassói tanár irodalomtörténeti tanulmányt adott ki, melyben *Petőfi* és a híres francia lírikus *Béranger* életét, egyéniségét, korát és költészetét hasonlítja össze, különösen pedig *Béranger* hatását *Petőfi* költészetére. *Petőfi* szinte bálványozta a nagy francia költőt s vele együtt a francia nemzetet, mely az emberiség örök jogaiért elsőnek szállt síkra. *Béranger* is nagy rokonszenvet érzett *Petőfi* iránt. A 43 lapra terjedő füzet Brassóban jelent meg *Schlandt* könyvnyomdájában, s *Kecskeméti* Fekete Mihály könyvkereskedése útján kapható.

Berczik Árpád új vigjátéka. A Nemzeti Színház első eredeti öszi ujdonsága valószínűleg *Berczik* Árpádnak «*Himfy dalai*» című 4 felvonásos vigjátéka lesz, melyet a szerző nem régebben nyújtott be s melyet az igazgatóság már el is fogadott előadásra. A darab irodalomtörténeti vigjáték. Tárja: *Kisfaludy* Sándor és *Szegedy* Róza szerelme, melynek a magyar irodalom a kesergő és a boldog *Himfy*-dalokat köszöni. A környezet, melyben az irodalomtörténetileg nevezetes és igaz szerelmi játék folyik, a *Badaconyban* szüretelő régi magyar nemes úri társadalom a század elején. A szerző az érdekes tárgy darabjából egy nagyobb részletet fel is olvasott volt a *Kisfaludy*-társaságban, hol az eleven, friss jelenetek s a korrajz hűsége nagy hatást tett a hallgatóságra.

A pápai Jókai-kör évkönyve. Csinos kiállítású füzet ad számot a vidék egyik tevékeny irodalmi és művészeti társaságáról, a pápai Jókai-körrel. Az évkönyvet *Kapossy* Lezsián dr. szerkesztette. A kör ez évi működésének legemlékezetesebb ténye *Vajda* Péter író költő szülőházának emléktáblával való megjelölése. A kör tagjainak száma 320.

A *kecskeméti* *Katona* József-kör 1896—97-iki évkönyve bő tartalommal jelent meg dr. *Kovács* Pál titkár és jogakadémiai igazgató szerkesztésében. Közli a *Katona*-kör egyesületi életére vonatkozó adatokat, s ezenkívül az egyesület körében vagy ünnepélyein tartott beszédeket és felolvasásokat. Benne van ifj. *Bagó* László emlékbeszéde *Lestár* Péter polgármesterről; a *Klapka*-ünnepélyen mondott beszéd *Kovács* Antalról és *Kovács* Páltól és *Szabó* Endre alkalmi költeménye. Továbbá: *Katona* József és a *kecskeméti* színészet, *Liszka* Bélától. *Mikor* *Bánk*-bánt először játszották

Kecskeméten, *Komáromy* Alajostól. *Katona* és *Madiác* női jellemképei, *Kovács* Antalról. *Bánk*-ban, *Salvini* Gusztávtól. Az emberi társadalom megalakulása és fejlődése, *Bartek* Lajostól. Csillagászati érdekességek, *Gullácsy* Gyulától. A házasság és a társadalom, *Hanusz* Istvántól.

«A zivatark Magyarországon az 1871-től 1895-ig terjedő megfigyelések alapján, a természettudományi társulat megbízásából írta *Héjas* Endre, az orsz. meteorológiai intézet asszisztense, 23 táblával és német kivonattal». A természettudományi társulat a szerzőt 1893-ban bízta meg a munka kidolgozásával, jól tudván, hogy a zivatark földrajzi elterjedésének, vonulásának, évi és napi periódusának ismerete tudományos szempontból is, de a velők járó jégverések, villámcsapások, felhőszakadások eseteinél fogva a gyakorlati élet szempontjából is kiváló jelentőségű. Ugyanazért a szerző a meglévő, sokszor hűzagos adatokat a társulat utasítása nyomán a hazai biztosító társulatoktól beszerzett statisztikai anyaggal is igyekezett pótolni. A munka első része az egyes meteorológiai elemeknek a zivatark napokon vagy lefolyását tárgyalja, a második része a zivatark-statisztikának van szentelve, míg a harmadik rész azzal a kapcsolattal foglalkozik, a mely a zivatark kitérése és az általános időjárás állapota közt van. A hűzaggó munka bolti ára 2 frt, a Természettudományi Társulat tagjainak 1 frt 50 kr.

A himnlóltás véderejéről, négy statisztikai értekezés dr. *Körösi* Józseftől, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatójától. Mind a négy értekezés a himnlóltás áldásos voltát bizonyítja. Közli a himnlóltás fölfedezőjének, *Jenner* Eduárdnak arcképét is.

A nemzetközi jog bölcselétének alapelvei, írta *Somló* Bódog. A nemzetközi érdekek hogy a jog el nem ér, eléggé mutatja a mostani spanyol-amerikai háború. Ahatalmak egymásközti viszállyaira a nemzetközi jog megszünt érvényesülni. Ezt a jogot fejtegeti a szerző egy 71 oldalnyi füzetben, mely a Franklin-társulatnál jelent meg.

Az Egyetemes regénytár legutóbbi kötetében *Rovetta* jeles olasz dráma- és regényírónak «*Egy leány miatt*» című regénye jelent meg *Gauss* Viktor fordításában. *Rovettától* a télen a «*Becstelének*» című dráma került színre magyar nyelven a *Vigszínházban*. E regény fokozni fogja az olasz költő iránti elismerést. *Kiadta* *Singer* és *Wolfner* s ára piros vászonkötésben 50 kr.

MI UJSÁG?

A király a hadgyakorlatokon. Magyarországon az ősszel két helyen is tartanak nagyobb hadgyakorlatokat: *Buziás* környékén, hol a VII. és a XII. hadtestek mérk össze erjüket és *Szepesmegyében*, hol a VI. hadtest tartja záró gyakorlatait. A hadgyakorlatoknak még nagyobb érdekességet kölcsönöz, hogy a király is részt vesz azokon. Azért az előkészületek már most serényen folynak az uralkodó fogadására. A király kíséretével szeptember 10-ikén érkezik *Lőcsőre*, a hol 3000 emberből álló lovasbandérium fogadja. Estére nagy fátylamenetet terveznek. Másnap, szeptember 11-ikén, vasárnap reggel *Szremcsányi* Pál szepesi püspök fényes segédlet mellett misét mond a *Lőcsői* katolikus plebánia templomban, a melyen a királyon kívül a jelenlévő főherczegek, miniszterek, katonai méltóságok, törvényhatósági és egyéb küldöttségek vesznek részt. Mise után fogadja a király a tisztelgő küldöttségeket. Szeptember 12-én reggel a király udvari vonaton *Poprádra* utazik, onnan kocsin *Tátrafüredre*, a közbeeső *Tátra-Lomnicz* nyaralótelepen kiszáll és ott a kincstári szanatoriumot megtekinti. Onnan *Csorbára* megy, a hol a lipómegeyi főispán üdvözi a királyt. A csorbai tónál elköltött villásreggeli után, a király a csorbai vasuti állomáshoz hajtat és visszautazik udvari vonaton *Lőcsőre*, 13-ikán pedig megkezdődnek a hadgyakorlatok.

A királyné állapotáról szóló orvosi jelentések napról-napra kedvezőbbek. Az utóbbi napokban a felséges asszony arczszíne is előnyösen megváltozott, az arcz halványasága mindinkább az egészséges rózsaszínnel ad helyet. Az étvágya is nagyobb lett, míg eddig leginkább csak tejjel

* «A magyar állam ezeréves fönnállását megörökítő hét vidéki emlékmű, 806—1896.» A magyar kormány megbízásából kiadja *Erdélyi* Mór es. udvari fényképész.

PUSZTASZER.

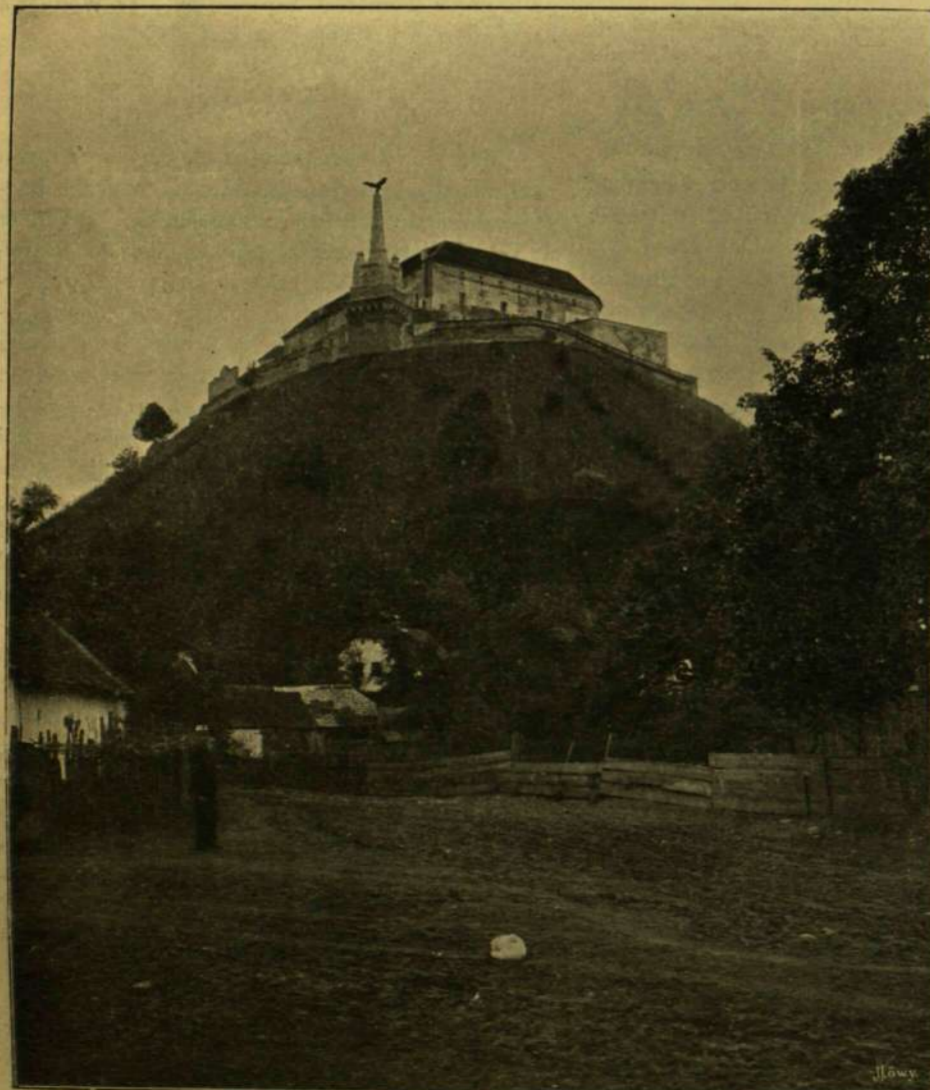
táplálkozott, addig most már igen jó étvágygal eszik. Erzsébet királyné évek óta idegloobban (neuritis) szenved, a melyhez álmatlanság is járult, a mi által szívtágulás keletkezett. Az észszerű fürdőhasználat, a szivgimnasztika és a rendes napi séták azonban nem csak az étvágyat javították, hanem az álmatlanság ellen is jó gyógyszernek bizonyultak. Most bekövetkezett a szivműködés és az elernyedtt szivizomok erősödése. A királyné naponta több órát tölt az erdőben, néha belátogat a közeleső majorságokba is.

József főherceg legifjabb unokája, József főherceg leánya, Margit Klementina, Thurn

Taxis herceg neje, Julius 23-ikán Regensburgban egészséges fiugyermeknek adott életet. A főhercegnő 1890-ben ment férjhez s most született fia a harmadik gyermek a regensburgi kastélyban.

Az orleansi hercegi pár Alcsuthon. Fülöp orleansi herceg és Mária Dorottya főhercegnő asszony kíséretükkel látogatába Alcsuthra érkezett. A hercegi pár itt tartózkodását pár hétre tervezi. A vendégeket a bicskei állomáson József főherceg fogadta nagy szeretettel. Nem kevesebb szeretettel várták őket az alcsuthi udvarban, a melynek csendjében most a herceg által kitünően kezelt, messzire elhaló tárogató hangjai vegyülnek. Szabad idejét a herceg vadászattal tölti.

A király által állítandó szobrok. A király szobor-ajándékai, melyeket az ősszel nyújtott a fővárosnak, nem sokára a művészeket is foglalkoztatják. A tiz szobor összes költsége 200,000 forint, vagyis egy-egy szoborra 20,000 forint jut. Mindegyik szobor a talapzattal együtt öt méter magas lesz és három év alatt el kell készülniök. A miniszterelnök tiz szobrást felhívott, hogy egy-egy szoborról vázlatot és költségvetést készítsenek. A felszólításra Holló Barnabás Boeskaí fejedelem, Szármovszky Ferencz Pálffy generális, ifjabb Vastagh György Bethlen Gábor szobormintáját el is készítették. Ezekon kívül Róna

MUNRÁCS.

PÁNNONHALMA.

ZIMONY.

NYITRA.

AZ EZREDÉVI ÜNNEP HÉT EMLÉK...

Dr. Erdélyi M. udvari fényképész kiadásában megjelent díszműből.

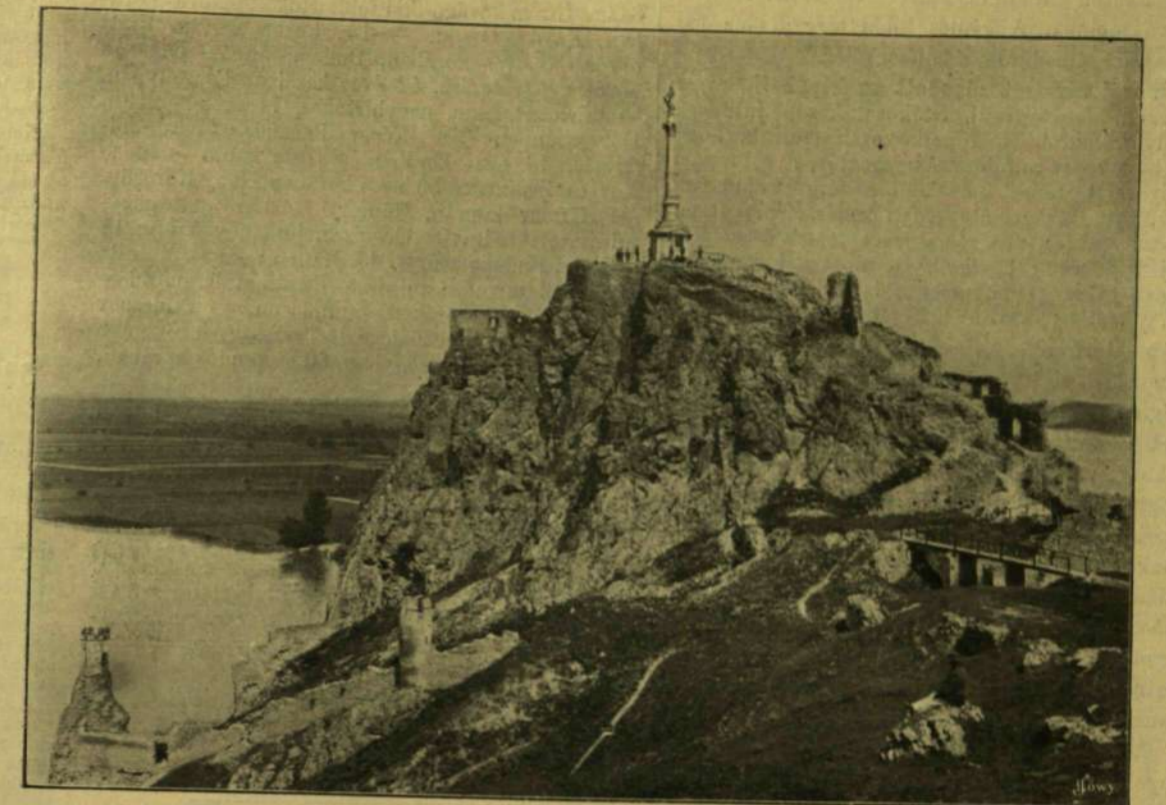
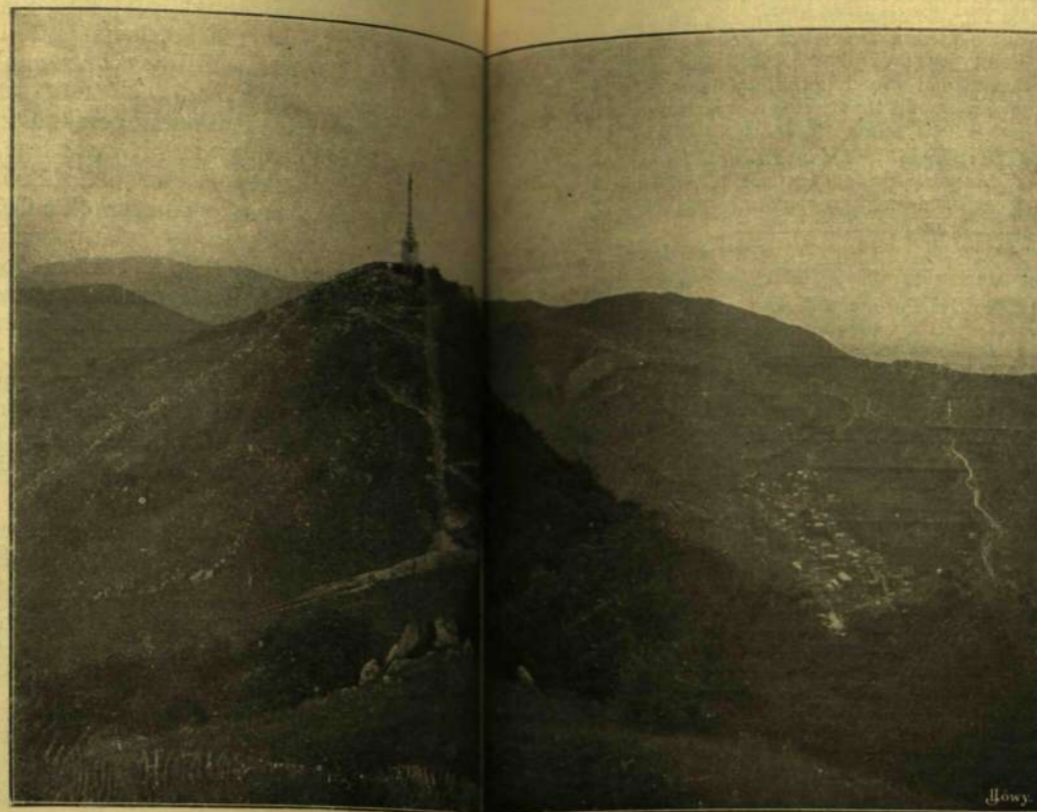
József Zrínyi Miklós, Jankovich Gyula Gellért püspök, Bezerédi Gyula Tinódi Sebestyén szoborról készített írásbeli jelentést és költségvetést. A miniszterelnök a vázlatok és jelentések megtekintése után végleg dönt a szobrok ügyében és az egyes művészekkel mielőbb megkötöti a szerződést.

Bökezü főúr. Mint Rozsnyóról írják, gróf Andrássy Dénes gömörmezei uradalma tisztjeinek nyugdíjalapjára 100,000 forintot adományozott és azt a budapesti hitelbanknál már le is tette. A nemes lelkű gróf e célra már korábban is ajándékozott tizezer forintot.

Bismarck betegsége. Bismarck herceg fridrichsruehi magányából pár nap óta aggasztó hírek érkeznek. Bismarck ágyban fekvő beteg, ereje megtört, s az aggkor gyöngeségei alig bírnak ellenállni a betegségnek. Teste feldagadt, lábán nyílt seb van, aludni nem bír, étvágya nincs. Oly hatalmas erejű emberről, mint Bismarck, ezek a jelenségek megdöbbentették környezetét. Naponkint száz és száz távirati tudósítás megy szét Németországba Bismarck állapotáról. Ezek a táviratok meglehetősen ellentétesen szólnak a herceg állapotáról. Az egyik nagyon komoran hangzik, a másik pedig a reményeket ápolja.

Arany László, a magyar földhitelintézet igazgatója, a nagy költő Arany János fia, néhány nap óta súlyos beteg. Tisztelői, ismerősei nagy részvétellel tudakozódnak naponkint a beteg állapotáról és távirati uton is sok kérdézősködés érkezik. Az orvosok július 28-án konzultáltak a beteg fölött, ki tifuszban fekszik.

A Kárpát-egyesület augusztus hó 7-én Ó-Tátrafüreden délelőtt 11 órakor az egyesület huszonöt éves fennállásának alkalmából diszközgyűlést tart. Gróf Csáky Albin, az egyesület tiszteletbeli elnöke nyitja meg a diszközgyűlést. Dr. Münnich Aurél elnök üdvözli a tiszteletbeli elnököt és a megjelen-

DÉVÉNY.

teket. Ezután ünnepi beszédet tart Fischer Miklós, ügyvivő alelnök. A gyűlés többi tárgyai: az évi jelentés, a számszámok, a költségvetés.

A zboró vár szétszóródott erekyéi. Zboró, a Rákócziak híres vára új birtokosok kezébe jutott az Erdődy gróftól. Most passzosan említek, hogy az új birtokosok mindent elárvereztek, a mi a várkastélyban történelmi értékkel bíró tárgyak, butorok voltak. Így Rákóczi ágát, fali óráját, Zrínyi Ilona velencei tükreét, stb. régiségeket. Magát a kastélyt az új birtokosok bezárták és most a kirándulók csalódva távoznak el, mert a legérdekesebb látnivalót, a kastélyt és a vár belsejét nem láthatják.

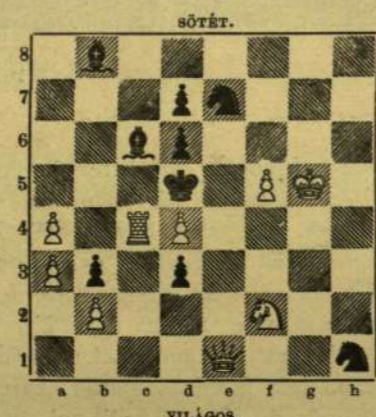
Háború és béke. A Spanyolország és az Egyesült-Államok közt kitört egyenetlen háborúban Spanyolország meg kellett győződnie, hogy nem bírja tovább a harcokat. Két flottája megsemmisült, a nélkül, hogy az ellenségnek kárt okozott volna. Két nagy gyarmatán, Kubán és a Filippini-szigeteken az ellenség kikötését megakadályozni nem bírták, ott vannak azok már Portoriko szigeténél is. A spanyol kormány tehát július 25-én táviratilag felszólította Cambon washingtoni francia nagykövetet, hogy a spanyol kormány nevében fejezze ki az amerikai kormány előtt a békealkudozásokhoz való hajlamot. A francia követ ezt a megbízást másnap teljesítette, Mac Kinley elnök pedig értesítette kormányát Spanyolország elhatározásáról. A háború tehát eljutott a békés alkudozásokhoz, s a hivatalos tárgyalások megindultak. Az amerikaiak is elérkezettnek tartják a békekötést, mert sokkal könnyebben arattak győzelmeket, mint remélték, s jól tudják, hogy a további háborúval bármily harci eredményekhez jutnának, a békekötés feltételei aligha lennének mások, mint ma, mert a fokozott követkelések könnyen rossz hangulathoz hoznák az európai hatalmakat. Pénzübeli hadi kárpótlást Amerika nem reméli, a szegény Spanyolországtól, melynek pénzübelisége okozta, hogy a háború oly balsikerrel indult és folyt. Hadi kárpótlást követeli tehát Amerika Portoriko nagy szigetét. Követeli a lemondást Kubáról, s elismerését annak, hogy Kuba népének joga van amerikai védelmének alatt állandó kormányformát választani. A Filippini-szigetektől egyet kíván magának Amerika, hogy szénállomány rendezésén be, s Ázsia közelében is legyen a csillagos lobogó. Ezek volnának a béke feltételei. Elég súlyosak Spanyolországra, mely egykor uralgott egész Amerika fölött, most amerikai utolsó gyarmatait is elveszti. A béketárgyalásokat fegyverszünet előzi meg. Ebbe Amerika azonban csak úgy egyezik bele, ha Spanyolország előlegesen kijelenti, hogy elfogadja tárgyalási alapul a békefeltételeket, melyeket a washingtoni kormány közölni fog vele. A feltételek hivatalos közlését most várják.

gyógyszerész, 32 éves korában, Debreczenben. — SAÁRY LAJOS, kövágó-őrsi földbírtokos, 62 éves korában, Kövágó-Örsön. — Dr. EÖYED ISTVÁN, tisztiorvos, 33 éves korában, Budapest. — GUMITS MÁTÉ, gyógyszerész, 42 éves korában, Pozsonyban. — REVICZY EMLÉ, nagybirtokos, 71 éves korában, Debreczenben. — KÖCSY FERENCZ, távíró-főigényelő, 46 éves korában, Pozsonyban. — Idősb Kovács ZSIGMOND, 59 éves korában, Nagy-Körörsön. — HÁMORY ZOLTÁN, Háromy Márton igazságügyminiszeri számvizsgáló és neje Mátya Vilma 11 éves fia, Budapest. — Id. MAHILLA JÁNOS, Mahilla János földművelési miniszeri számtanácsos édesatyja, 84 éves korában, Sumjácson. — OHUCSORY ANTAL, a Dunagőzhajózási Társaság legöregebb hajóskapitánya, Pozsonyban, 80 esztendőskorában.

Özv. LÖWY JAKABNÉ, szül. Schmitz Róza, élete 75-ik évében, Esztergomban. A köztisztviselőnek állott matróznak nagyszámú rokonság gyászolja. Dr. Helcz Antal volt esztergomi polgármester anyósát, dr. Lányi Adolár hírlapíró édesanyját vesztette el a boldogulban. — Özv. SEMSEY JENŐNÉ, szül. Csáky Irma grófnő, 61 éves korában, Saczán. — Párisi és nagybátsi BÁTSMEGYÉY FRANCISKA, néhai dr. Wrann Bertalan bécsi birodalmi gyűlési képviselő özvegye, 87-ik évében, Grácban. —

SAKKJÁTÉK.

2072. számú feladvány. Ehrenstein M.-től.

Világos indúl a harmadik lépésre matot mond.

A 2057. számú feladvány megfejtése. Jaspersen J.-től.

Világos. Sötét. 1. Bb6-f6 ... d6-e5 : (a) 2. Bf6-f4 ... t. sz. 3. V mat.

Sötét. 1. Hg2-e3 (c) 1. ... H t. sz. 2. Vh3-e3 + stb. 2. Be5-e4 + stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szilágyi Zoltán. Kecskeméten Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 28-ik számában közölt képtalány megfejtése: Borgia Lukréczia.

Szerkesztői mondanivalók.

Patka, N. L. Senki sem mondhatja meg előre, hogy fognak alakulni a gabonárak. Azonban a zab árának emelkedésére mégis alig számíthatni, mert Európában és Amerikában elég óta nem termelt annyi zab, mint épen az idén.

Menyasszonyruha-selyem 65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — saját gyárainból — HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kir. udvari szállító).

Édes, szép Erdélyem. Anyám sírjánál. Fele napfény, fele árnyék. Figyelemreméltó kísérletek, mintha a költészetnek azt a ívalmát éreznék rajtok végig lengeni, mely Kriza «Vadrózsáit» betölti. De még nem kiforrott tehetséggel van dolgunk, a jellemzetet nem igen tudja kiemelni, többnyire a részletekbe veszt.

Nem közelíthetők: Erdő mélyén. Három halom. Természetem. Töprengés. Fújdogál a szellő. Nagyon alatta maradnak az irodalmi színvonalnak. Szerző a költészet mezején aligha fog sikert aratni.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1898. Kossuth Ferenc, felolós szerkesztő, XXXII. évfolyam, főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hátszavakért az esz-közéi, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmarad, új előzeteket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által parkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetői kapcsolja állandóan magához. Hasznos közönséget új hódítások által évről-évre maradtánlan meg is szaporította.

Hogy ezt a célt elérjék, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendszer 3 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak időmunkapénzért történik. Ilyenkor az Egyetértés 12-20, illetéleg a kisebb alakban számvitva 36-60 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap ily nagy mérete teszi lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai nem a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezte teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitérő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordításban. Az egy év alatt közölt regények 400-500 nyomtatott ívré, vagyis 40-50 rendszer regény-kötetre rugnak. Így 40-50 kötet regény holtá ára legalább ugyanannyi forint. Ha most meg tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közlőitnek kitérőit és elsőrangú publicisztikáit által írott vezércikket és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratokat az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapiakat megjelenő egy-egy számlapot pótló «Irodalom», «Tanügy» és «Mezőgazdaság» című részes hírvonalakat s végül az Egyetértés legújabb rovatát és megbízható tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára legmérsékeltőbb: 20 frt — Fél évre — 10 — Negyed évre — 5 — Egy órára — 1 — 80

Előfizetéseket legelőzelerűben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Szt.-Lukácsfürdő. Étterem, kávéház és amerikai bar. Helyiségeiben egész nap KATONAZENE. Étkezés teríték szent. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Tisztelettel Fodor L. József.

Megváltó gyógyszerháza Puj, Erdély Hunyadmegye. Ha szereti gyermekét, használja a kitérőnek elismert Kárpáti egészségi gyermek-tápkávé. Kapható a legközebb gyógyszerházaiban s minden nagyob kereskedésben. 1 doboz ára 18 krajczár. Budapesti fóráktár: 7553. EGGER-féle gyógyszerháza «Nádorhoz».

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, oskós, kockázott, mintázott és damaszt szin, (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb). Rubák s blousokra a gyártó! Privát fogyasztóknak postabér, vámentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svájcba kétszáz forintnyi levelet ragasztandó. HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kir. udvari szállító).

Legjobb és leghírnevesebb pipere holgyor: a La VELOUTINE Különleges Rizapor BISMUTTAL VEYITVE CH. FAY, ILLATZERESZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

PALAIS ROYAL a fő- és székváros legnagyobb áruháza ORLAI SÁNDOR perzsa eszáz, spanyol kir. udvari szállító 7777 Budapest, Koronaherceg-utca 8. sz. a következő ezikeket gyári árban ajánlja: Nászajándékok, china ezüst-árak, finom bronz-árak, disz-órák, gyémántutaztat ékszeres valódi fogl., valódi párisi legyezók, bőrdíszmü-árak, ezüstbotok, bőróvek (gürtl), szalag, bársony, arany és fémövek.

Anyák! Mielőtt gyermek-kocsi vásárolnak, tekintsek meg, vagy hozassák maguknak ingyen és bérmentve egy képes újságot, mely az én higiénikus, fekvésre és ülésre átváltoztatható kocsijáróról, a melynek belső felszerelése levelezhető és mosható. 7094 BAUMANN L. szabadalom-tulajdonos Bécs, VI/2. Millergasse 6. Értéktelen utána-tul vásárlástól óvakodni kell. Csak akkor valódi, ha az itt látható védjegy a kocsi-félebe van égetve.

Arbena-féle svájci beretvek kiveselhető pengékkel, fölművelés nélküli, finomságuk és megbízhatóságuknál fogva világ-hírek. Teljes jótállás mellett kapható a gyármal és egész Auszria-Magyarországon jobb üzleteiben. — Tessek a védjegyre figyelni. A. ARBENZ, Journe (Lausanne), 7702

Feladési hirdetmény. A temesszlatinai m. kir. erdőgondnokság «A» üzemosztályában a fenn-álló üzemterület 1897. évtől bezárólag 1908 évig kihasználható területeken lévő bükk és jegenyefenyő fakészletnek tövön terület szerint két csoportban való eladása iránt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál 1898. évi augusztus hó 8 napján d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok után versenytárgyalás fog tartatni. Az I. csoportot a Riu-alb nevű 3 tag 80-124 osztalgai összesen 5241-3 k. hold térfogattal, a II. csoportot pedig a Hideg völgy nevű 4 tag 125-132, 142 és 133 1/2 osztalgai összesen 16257 k. hold térfogattal képezik. Kiküldési ár k. holdanként: az első csoport után 41 frt, a második csoport után 54 frt. Az első csoport fájának kihasználásával kapcsolatban köteles lesz vállalkozó a fenyési kineztári vizitfértést is 500 frt évi bér mellett haszonbérbe venni. Versenyzeni lehet külön az első és külön a második csoportra, vagy együttesen is. Az ivenként 50 kros bélyeggel és 2500 frt, illetve 1000 frt bántéppénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, melyekben a megajánlt kat. holdankénti vételár számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint az is kijelentendő, hogy ajánlatkötő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, az árverés megkezdése előtt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be, a hol az árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők. Utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek. 7792 Orsovai m. kir. erdőhivatal.

A POZSONYI Kereskedelmi Akadémia, melynek végbizonnyitványa egy évi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít, és melynek eddig végzett tanulói legelső rendű kereskedő, gyári és bankári cézeknél vagy közhivatalokban és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1898 szeptember 1-én 14. évfolyamát nyitja meg. Az intézetet a múlt ik. évben 257 tanuló látogatta, köztük 212 vidéki, kiknek jó családnak való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére. Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező lapon is kérhető. Pozsony, 1898 július hó. JÓNÁS JÁNOS igazgató. 7774

Szépség és egészség. Korunk főnyálvája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a vasas elinabor 1 éveg 1 frt 20 kr., 5 éveg franco küldve 6 frt. Szerényen van készíve és minden hasznos készítmények közt a legközebb kínaiat és vasat tartalmazza. Kinek van szepője? Kerek mennek Carisbadba hogy rossz gyomrukat kitérő-nyák és újra jól emésztessenek pedig ezt a szelő otthon kénye-lyemben, kevés költséggel elérik PEP-SIN-BOR használatát által, mely az étel megemésztését segíti és a gyom-rot erősíti. Minden kényes-lyes állítást Casacora Szar-va-dor kitérő szelő használatát a legközebb kínaiat és vasat tartalmazza. 1 éveg ára 1 frt 20 kr., 5 éveg franco küldve 6 forint.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Áradon. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

Kerületi gyógyszerháza. Kapható Budapestben: 7490. Török József gyógyszerháza.

SIÓFOK-FÜRDŐ a Balaton mentén. A «Siófok» Balaton fürdő részvénytársaság szállodáinak szobái a társaság siófoki irodájában előjegyezhetők. Három modern berendezésű szálloda. A «Központi» szállodában szobák 120-150 forint idény-áron kaphatók. Siófok fürdő rendkívül jó fekvése, a fürdő finom főnyéltalaja és idegedző hullámvérése, a gyönyörű park és parti sétány, valamint azon kényelem, mely a mai kor igényeinek megfelelően a társasági fürdőtelepen fellelhető. „SIÓFOK» FÜRDŐTELEPET Magyarországon leglátogatottabb fürdőhelyei sorába emelték. Uri ellátás. — Csolnakazás, lovagló és kerékpár-pálya, lawn tennis, hangversenyek, táncestélyek, katonai- és cigányzene, bel- és külföldi mindennemű hírlapok stb., stb. — Felvilágosításokkal készséggel szolgál a „Siófok» Balaton fürdő részvénytársaság igazgatósága. 7794

FÖLDESZ L. puska-műves BUDAPEST, Muzeum-körút 3. sz. Kétsősű Lefauchoux vadászfegyver 15 frt, kétsősű Lancaster hosszú kuleszal 18 frt 50 kr, kétsősű Lancaster kakas közötti kuleszal 23 frt 50 kr, kétsősű Lancaster kakas közötti kuleszal, pa-közös damaszt csövél 34 frt, kétsősű Lancaster Pieper-féle 34 frt, kétsősű Lancaster Pieper-féle finom damaszt csövél 48 frt, Greener rendszerű kétsősű Lancaster finom damaszt csövél 55 frt. — Régi fegyverek újakkal kicse-veltetnek. — Az összes vadászkékek, fegyverek és revolverekről szelő illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm. 7772

KWIZDA FERENCZ JÁNOS. Kwizda-féle Restitutionsfluid os. kir. szab. mosóvíz lovaknak Egy palackkal 1 frt 40 kr. o. ó. Kwizda-féle pata-keudcs édes és türele-zett patakra 1 doboz 4 400 grm. ára 1 frt 25 kr. Kwizda-féle pata-ragasz mesterséges pata-szaru, 1 rud ára 80 kr. Kwizda-féle nyereg-szappan 1 doboz 1 forint. Kwizda-féle Szab. szárszalagvédő gummiból. 4 szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fe-her színben 4 nagyban állítanak első és pedig bal- és jobblához. 30-32 cm. ker.-nek megf. 1. sz. nagy. 23-24 2 24-27 3 27-30 4 A szab. szárszalagvédők ára szürke színben db.-ként 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr. A szárszalagvédők fekete, barna és fehér színben db.-ként minden nagyban 20 krral drágább k mint szürke színben. A Kwizda-féle szab. gumi öközlételekről, melyek a lovak lábait vannak hivatva megvédeni, illusztrált katalógusokat ingyen küld. Napenkénti postai szétküldés a fóráktár által: Kerületi gyógyszerháza. Korneburg, Bécs mellett.

A debreczeni Kereskedelmi Akadémia (e tanintézet 40 év óta áll fenn) célja, hogy hazafias szellemben neveljen a magyar közgazdaságnak jó tisztviselőket és oly önálló kereskedőket, kik ugy általános műveltségükkel, mint szakképzésükkel a kor igényeinek teljes mérvben megfeleljenek. Érettségi vizsgálatot tett növendékei élvezik az egyéves önkéntes-ségi jogot s a szoros értelemben a kereskedelmi pályán kivül alkalmazást nyerhetnek a köztisztviselői minisztériumtól szelő 1883. évi I. t.-cz. alapján a vasut-, posta-, állami és törvényhatósági pénztári és kezelési szaknál. Az új tanév szeptember hó 1-én kezdődik. Tandíj 100 frt. Női kereskedelmi tanfolyam is nyílik f. évi szeptember hó 1-én a Debreczeni Kereskedelmi Akadémián, melyre az idő szerint csak korlátozott létszámmal (30) vesznek fel hallgatókat. — Beiratásdíj 3 frt; tandíj 50 frt, s a Felügyelőbizottság engedélyével előleges havi részletekben is fizethető. Jelentkezéseket az utolsó bizonyítvány és felvételi tájékoztatóval előre is elfogad, és minden irányban közelebbi tájékoztást nyújt. 7790 az igazgatóság.

